

Bord Altranais agus
Cnáimhseachais na hÉireann
Nursing and Midwifery
Board of Ireland

**Cód Iompair Ghairmiúil agus Eitice
d'Altraí Cláraithe agus do
Chnáimhseach Cláraithe
a Ionchorpraíonn an Raon Cleachtas
agus Treorach Gairmiúla**

Tagann an Cód Iompair Ghairmiúil agus Eitice d'Altraí Cláraithe agus do Chnáimhseach Cláraithe i bhfeidhm an 14 Feabhra 2025, in ionad na n-eagrán roimhe seo a foilsíodh i mBealtaine 2021 agus i mí na Nollag 2014.

Tagann an Cód freisin in ionad an Chreat Cleachtais Altranais agus Cnáimhseachais (2015); Iompar Eiticiúil sa Taighde (2015); Cleachtas Cliniciúil a Thairfeadh (2015) agus na Meáin Shóisialta agus Líonrú Sóisialta (2013).

Clár Ábhar

Réamhrá	2
Maidir le BACÉ	2
Maidir leis an gCód	3
Cuspóir an Chóid	4
Cé Ba Cheart An Cód a Úsáid?	5
Cuid 1: Luachanna agus Eitic	6
Cuid 2: Prionsabail an Chóid	8
Prionsabal 1: Meas	11
Prionsabal 2: Cuntasacht	13
Prionsabal 3: Inniúlacht	16
Prionsabal 4: Iontaobhas	19
Prionsabal 5: Comhoibriú	21
Prionsabal 6: Ceannaireacht	23
Cuid 3: Raon Feidhme an Chleachtais	25
Do raon feidhme cleachtais a chinneadh	26
Creat Cinnteoireachta maidir le Raon Feidhme an Chleachtais	30
Cuid 4: Treoir Ghairmiúil ar Choimeád Taifead	31
Cuid 5: Treoir Ghairmiúil ar na Meáin Shóisialta	35
Cuid 6: Treoir Ghairmiúil ar Thaighde	37
Cuid 7: Nótaí Miniúcháin	40
Cuid 8: Gearáin	59
Achmhainní	62
Tagairtí	63
Leabharliosta	65

Réamhrá

Maidir le BACÉ

Tá cosaint othair, daoine aonair, úsáideoirí seirbhíse agus baill eile den phobal i gcoilár a ndéanaimid ag Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann (BACÉ). Táimid tiomanta an cuspóir seo a bhaint amach trí thacú le haltraí cláraithe agus le cnáimhseacha cláraithe agus iad ag soláthar cúraim den chaighdeán is airde.

Tá freagracht reachtúil ar BACÉ an pobal a chosaint agus sláine na ngairmeacha a chosaint faoi Acht na nAltraí agus na mBan Cabhrach 2011, arna leasú¹.

I measc ár bpríomhfheidhmeanna:

- déanaimid Clár na nAltraí agus na gCnáimhseach agus Clár Iarrthóirí le haghaidh altraí agus cnáimhseacha faoi oiliúint a chothabháil
- socraímid na caighdeáin maidir le hoideachas agus oiliúint altraí agus cnáimhseacha
- ceadáimid cláir oideachais atá riachtanach chun na cláir sin a chlárú agus chun monatóireacht a dhéanamh orthu ar bhonn leanúnach
- tacaímid le cláraithe trí threoír chúil a chur ar fáil maidir le hiompar gairmiúil agus eitice d'altraí cláraithe agus do chnáimhseacha araon, agus
- déanaimid gearáin i gcoinne altraí agus cnáimhseacha a imscrúdú agus a bhreithniú

Baineann an Cód le gach altra agus cnáimhseach atá cláraithe in Éirinn agus cabhróidh sé leo ina gcleachtas.

Maidir leis an gCód

Baineann an Cód le gach suíomh ina soláthraíonn altra chláraithe nó cnáimhseach cláraithe cúram sláinte, cibé acu go pearsanta, beagnach nó trí ardáin eile. Leagtar amach ann an t-iompar gairmiúil a bhfuiltear ag súil leis ó altra chláraithe nó ó chnáimhseach chláraithe.

Tá athbhreithniú déanta ag BACÉ ar an gCód chun athruithe laistigh de na gairmeacha, den chóras cúram sláinte agus den tsochaí níos leithne a léiriú, chun a chinntiú go gcleachtann altraí cláraithe agus cnáimhseacha cláraithe go sábháilte agus go gcoimeádann siad sláine na ngairmeacha.

Ionchorpraíonn an Cód na doiciméid seo a leanas agus cuirtear in ionad iad:

- An Cód Iompair Ghairmiúil agus Eitice d'Altraí Cláraithe agus do Chnáimhseacha Cláraithe (2021)²
- Scóip an Chreat Cleachtais Altranais agus Cnáimhseachais (2015)³
- Iompar Eiticiúil i dTaighde (2015)⁴
- Cleachtas Cliniciúil a Thaifeadadh (2015)⁵
- Na Meáin Shóisialta agus Líonrú Sóisialta (2013)⁶

Tá difríocht shuntasach idir an Cód agus an t-eagrán roimhe seo agus tá sé phrionsabal ann anois, ráiteas luacha do gach ceann de na prionsabail agus caighdeáin iompair a thugann le chéile an chuma atá ar dhea-chleachtas ag altraí cláraithe agus ag cnáimhseacha cláraithe.

Nuair a chláraítear do Chlár na nAltraí agus na gCnáimhseach, agus nuair a dhéantar clárú a athnuachan, ní mór do gach altra chláraithe agus cnáimhseacha chláraithe a bheith tiomanta do phrionsabail, luachanna agus caighdeáin an Chóid a chomhlíonadh. Ba chóir dóibh a chinntiú go bhfuil an leagan is déanaí den [Chód](#) á úsáid acu.

Cuspóir an Chóid

Is é cuspóir an Chóid:

- tacaíocht agus treoir a thabhairt duit i do chinnteoireacht chliniciúil eiticíúil
- tacaíocht agus treoir a thabhairt duit i d'fhorbairt ghairmiúil leanúnach
- béim a leagan ar do chuid oibleagáidí maidir le riachtanais othar, cliant, úsáideoirí seirbhíse, teaghlaigh agus ban a fhaigheann cúram máithreachais a aithint agus freagairt dóibh
- a chinntiú go seasann tú le luachanna na ngairmeacha agus go léiríonn do chleachtas na caighdeáin is airde cúraim atá sábháilte, éifeachtach agus atruacha
- tan duine aonair, an pobal, fostóirí agus comhlachtaí gairmiúla a chur ar an eolas faoi na caighdeáin iompair agus iompair ghairmiúil ar féidir leo a bheith ag súil ó altraí agus ó chnáimhseacha cláraithe
- tagarmharc a sholáthar chun iompar agus iompar gairmiúil altraí agus cnáimhseacha a mheas.

Caithfidh gach altra chláraithe agus cnáimhseacha cláraithe a bheith ar an eolas go bhféadfadh gearán a dhéanamh ina gcoinne agus a thabhairt os comhair fiosrúcháin um fheidhmiúlacht chun cleachtadh dá ndéanfaí sárú ar an gCód. Le haghaidh tuilleadh faisnéise, féach le do thoil ar [Roinn 8: Gearáin](#).

Chomh maith leis an gCód a chomhlíonadh, tá dualgas ar altraí cláraithe agus ar chnáimhseacha cláraithe a bheith cothrom le dáta faoi dhlíthe nua nó leasaithe a théann i bhfeidhm ar a gcleachtas. Áirítear sa Chód tagairtí do dhlí agus do bheartais a bhfuil feidhm leo ar dháta an fhoilsithe, chun na himpleachtaí dlíthiúla agus eiticíúla d'altra chláraithe agus do chnáimhseach chláraithe a mhíniú.

Sa doiciméad seo tagraítear d'altra chláraithe agus do chnáimhseach chláraithe mar chleachtóir. Tagraítear d'othair, d'úsáideoirí seirbhíse, do leanaí, do mhná srl. mar dhaoine aonair.

Níl sé i gceist leis an gCód comhairle ghairmiúil mhionsonraithe a thabhairt ar ghníomhaíochtaí nó saincheisteanna sonracha a bhaineann le cleachtas pearsanta.

Cé Ba Cheart An Cód a Úsáid?

Ba cheart go n-úsáidfeadh aon duine atá freagrach as cúram altranais agus cnáimhseachais a chur ar an eolas, tionchar a imirt ar an gCód agus é a sholáthar.

Altraí cláraithe agus cnáimhseacha cláraithe: ní mór dóibh cloí leis an gCód ina gcleachtas laethúil. Is éard atá i gceist leis seo ná cúram díreach a sholáthar do dhaoine aonair, do ghrúpaí nó do phobail, nó a n-eolas gairmiúil a úsáid agus a mbreithiúnas gairmiúil a fheidhmiú chun eolas a thabhairt do chleachtas altranais agus cnáimhseachais.

Oideoirí: ba chóir d'oideoirí altranais agus cnáimhseachais cláraithe an Cód a úsáid chun mic léinn réamhchlárúcháin agus iarchlárúcháin a mhúineadh chun tuiscint a fháil ar an iompar a bhfuiltear ag súil leo ós rud é go leagann sé an bonn dá gcleachtas gairmiúil.

Ceannairí: tá cáilíochtaí ceannaireachta ag gach altra chláraithe agus cnáimhseacha chláraithe agus ba chóir dóibh an Cód a shamhaltú le linn a gcuid oibre chun a chinntiú go bhfuil sláine an altranais agus an chnáimhseachais soiléir.

Fostóirí: tá freagracht orthu tacaíocht a thabhairt d'altraí cláraithe agus do chnáimhseacha cláraithe chun a gcleachtas a fhorbairt chun cloí leis an gCód agus cúram sábháilte ardchaighdeáin a sholáthar.

Cuid

1

Luachanna agus Eitic

Tá luachanna agus eitice ríthábhachtach san altranas agus sa chnáimhseachas, ag múnlú ionracas gairmiúil agus cáilíocht an chúraim. Tá na croiluachanna – **Trócaire**, **Cúram**, agus **Tiomantas** – mar bhonn agus mar thaca ag prionsabail eiticiúla chun cúram measúil, duine-lárnach, atá saor ó idirdhealú a chinntiú.

Príomhphrionsabail eiticiúla a dhéanann eolas don Chód

- **Féinriail:** Cearta daoine aonair chun cinntí eolasacha a mheas.
- **Dea-ghníomhaíocht:** Toil agus rogha daoine aonair a aithint.
- **Neamhfhireannacht:** Dochar a sheachaint agus sábháilteacht a chur in ord tosaíochta.
- **Ceartas:** Cothroime a chinntiú agus tacaíocht a thabhairt do dhaoine leochaileacha.
- **Dílseacht:** Muinín a chothú agus tiomantais a urramú.
- **Fíorasacht:** A bheith firinneach i ngach cumarsáid.
- **Príobháideacht:** Ómós a thabhairt do cheart daoine aonair chun príobháideachta.
- **Rúndacht:** Faisnéis daoine aonair a chosaint.

Gairmiúlacht san altranas agus sa chnáimhseachas

- **Inniúlacht:** Na scileanna agus an t-eolas riachtanach a choinneáil.
- **Meas:** Ag caitheamh le gach duine le meas.
- **Cleachtas eiticiúil:** Cloí le caighdeáin eiticiúla agus tosaíocht a thabhairt do shábháilteacht an phobail.
- **Dínit:** Meas ar fhiúntas dúchasach agus ar neamhspleáchas gach duine.
- **Comhoibriú:** Oibriú go héifeachtach le daoine gairmiúla eile.
- **Ionracas:** Seasamh le macántacht agus eitice.
- **Ceannaireacht:** Tionchar a imirt ar athrú dearfach.
- **Ionbhá:** Cúram íogair, measúil a sholáthar atá in oiriúint do riachtanais an duine aonair. I dteannta a chéile, cinntíonn na luachanna, an eitice agus na caighdeáin ghairmiúla seo cúram ardháilíochta, atruacha a thugann treoir do phrionsabail an Chóid.
- **Cuntasacht:** A bheith freagrach as gníomhaíochtaí duine.
- **Abhcóideacht:** Tacú le daoine aonair a dtoil agus a roghanna a chur in iúl.
- **Comhbhá:** Cúram a sholáthar le cineáltas agus tuiscint.

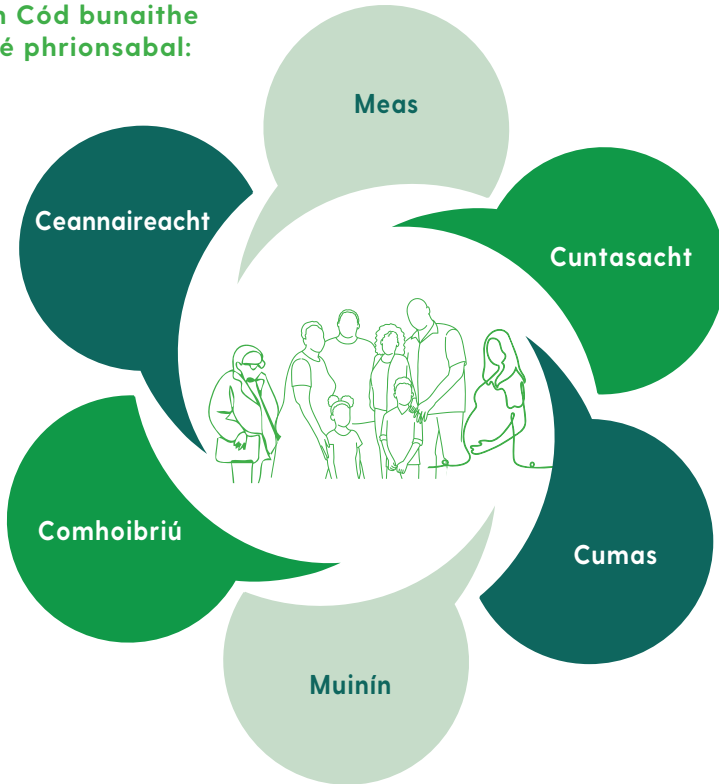
Cuid

2

Prionsabail an Chóid

Prionsabail an Chóid

Tá an Cód bunaithe
ar shé phrionsabal:

Seasann sé phrionsabal an Chóid le hardchaidheáin, ag tabhairt tosaíochta do dhaoine aonair i lár an chúraim. Tá gach prionsabal chomh tábhachtach céanna, cleachtas sábháilte, eiticiúil a threorú, tacú le cinnteoireacht, sábháilteacht an duine aonair a chinntiú, agus gairmiúlacht agus cuntasacht a chothú. Cuidíonn an treoir seo le cleachtóirí na prionsabail a chomhtháthú go laethúil, ag cur le muinín an phobail agus le cáilíocht an chúraim.

Téarmaí a úsáidtear sa Chód

- Úsáidtear '**Caithfidh tú**' áit a bhfuil dualgas iomlán cloí leis an bprionsabal agus leis an gcaighdeán.
- Úsáidtear '**Ní féidir leat**' mar thoirmeasc iomlán.
- Úsáidtear '**Ba cheart duit**' chun cur síos a dhéanamh ar an gcúrsa gnímh arb é an cleachtas is fearr go ginearálta é agus admháíonn go bhféadfadh cur chuige eile a bheith feiliúnach i gcúinsí áirithe, nó go bhféadfadh fachtóirí lasmuigh de do smacht a bheith ann a théann i bhfeidhm ar do chumas comhlíonadh.

Prionsabal 1: Meas

Luachanna

Is luach bunúsach é meas, a mbíonn tionchar suntasach aige ar chúram an duine aonair agus ar chaidrimh ghairmiúla araon. Bíonn meas ag cleachtóirí ar a ndínit agus ar dhínit na ndaoine aonair atá faoina gcúram agus coinníonn siad iad, nuair a bhíonn meas ar a chéile. Cinntíonn siad go gcaitear leo siúd a fhaigheann cúram le meas, le dínit agus le trua, agus go seastar lena gcearta.

Caighdeán iompair

Chun é seo a bhaint amach, ní mór duit:

1. respect meas a léiriú ar dhaoine aonair beag beann ar a n-aois, inscne, cine, reiligiún, stádas sibhialta, stádas teaghlach, cúlra eitneach, claonadh gnéasach, míchumas (fisiciúil, meabhrach nó infleachtúil), nó ballraíocht den Lucht Siúil.
2. meas a bheith acu ar éagsúlacht, cuimsiú a chur chun cinn agus claontacht, leithcheal agus ciníochas i leith daoine aonair a sheachaint.
3. caitheamh le daoine aonair le cineáltas, le meas agus le trua.
4. meas agus dínit shaol an duine a chothabháil.
5. tús áite a thabhairt do shláinte agus folláine daoine aonair.
6. déan cinnte go bhfaighidh tú toiliú feasach agus déan é a dhoiciméadú sula dtugann tú faoi chúram.
7. urramú agus seasamh le cearta daonna duine, lena n-áirítear tacú agus doiciméadú a dhéanamh ar a gceart chun cúram nó cóireáil a dhiúltú agus a gceart chun réamh-treoir cúram sláinte a bheith acu, ag breithniú na ndlíthe ábhartha uile maidir le hacmhainn⁷.
8. tosaíocht a thabhairt do shábháilteacht daoine aonair atá ag fáil cúraim, lena n-áirítear imní faoi shábháilteacht a ardú, beag beann ar fhoinsé na n-imní sin.

Ní féidir leat:

9. Do phost gairmiúil a úsáid chun caidreamh gnéis, mothúchánach nó dúshaothraithe a chruthú le duine faoi do chúram.
10. dúshaothrú nó idirdhealú a dhéanamh ar dhuine aonair atá ag fáil cúraim nó leithcheal ó dhaoine eile a ghéilleadh.
11. aon rud a phlé, a rá nó a phostáil ar na meáin shóisialta a d'fhéadfaí a mheas a bheith idirdhealaitheach, nach gcaomhnaítear dínit an duine aonair atá ag fáil cúraim, go bhfuil sé neamhdhleathach nó a sháraíonn an Cód ar shlí eile.

Ba chóir duit:

12. cúram deireadh saoil a sholáthar chun tacú le daoine aonair bás a fháil le dínit agus compord, ag cinntiú meas ar noirm, creidimh agus luachanna cultúrtha atá ag duine faoin mbás agus faoin mbás.
13. neamhspleáchas an duine a chosaint agus a chur chun cinn.
14. más féidir, déan cinnte go gcuirtear aon chóireáil, cúnamh, cúram nó comhairle ar fáil duit gan mhoill mhíchuí.
15. gan leas a bhaint as leochaileacht duine aonair ná a bheith ina chúis le suaitheadh nó anacair gan ghá.

Prionsabal 2: Cuntasacht

Luachanna

Ciallaíonn cuntasacht a bheith freagrach as breithiúnais, gníomhartha agus neamhghníomhartha gairmiúla duine, agus a bheith in ann na cinntí sin a mhíniú. Baineann sé le hinniúlacht a chothabháil, cúram ardchaighdeán a chinntiú, agus caighdeán ghairmiúla a chothabháil. Ní mór do chleachtóirí seasamh le cáil a ngairmeacha i gcónaí agus cuntasacht agus freagracht ghairmiúil, ionracas pearsanta agus gairmiúil, neamhspleáchas agus abhcóideacht a léiriú.

Caighdeán iompair

Chun é seo a bhaint amach, ní mór duit:

1. cloí leis an gCód agus le doiciméid treorach ábhartha eile BACÉ.
2. oibriú laistigh den dlí, na rialacháin agus na PPPGanna a bhaineann le do chleachtas agus coinnigh suas chun dáta leo.
3. bheith cuntasach as do chinntí, gníomhartha, easnaimh agus torthaí gaolmhara féin.
4. freagracht a ghlacadh as earráidí agus foghlaim uathu.
5. gníomhú láithreach agus tuairisc a thabhairt ar aon earráid, iompar míshábháilte nó iompar mí-eiticiúil, cibé acu ar tharla nó nár tharla díobháil do dhaoine aonair ábhartha.
6. cloí leis na dlíthe ábhartha agus le beartais náisiúnta a bhaineann le nochtadh oscailte.⁸
7. gníomhú mar abhcóide thar ceann duine a éilíonn ort é sin a dhéanamh chun a chinntiú go ndéantar a chearta agus a leasanna a chosaint.
8. gníomhú mar thacadóir do dhaoine leochaileacha, dúshlán a thabhairt do dhrochchleachtas, agus dearcthaí agus iompar leatromach a bhaineann le cúram.

9. cumhacht a thabhairt do dhaoine aonair a bheith páirteach sa phróiseas cinnteoireachta trí fhaisnéis a thuigeann siad a thabhairt dóibh ([litearthacht sláinte](#)).
10. inis do bhainisteoir nó do chomhghleacaithe má tá agóid choinsiasach agat i gcoinne nós imeachta nó cóireála. Féadfaidh tú diúltú cúram a sholáthar nó páirt a ghlacadh i nós imeachta nó cóireáil a thagann salach ar do chaighdeán eiticiúla nó mhorálta, ach caithfidh tú a chinntiú go dtugann comhghleacaí cáilithe cúram don duine sin.
11. tabhair faoi deara nach scaoilfidh cur i gcoinne coinsiasach leat do fhreagracht i leith duine aonair i gcúinsí éigeandála.
12. teorainneacha gairmiúla a choinneáil le duine aonair atá faoi do chúram, lena dteaghlach agus lena gcúramóirí.

Ba chóir duit:

13. bheith freagrach agus cuntasach as do shláinte agus folláine féin.
14. cabhair a lorg ó d'fhostóir má fhaigheann tú faoi deara go bhfuil tionchar ag do shláinte fhísiciúil nó mheabhrach ar do chumas cleachtadh go sábháilte.
15. comhoibriú le haon imscrúdú nó fiosrúcháin fhoirmiúla ar d'iompar gairmiúil, ar iompar gairmiúil cleachtóirí eile, nó ar sholáthar cúraim nó seirbhísí.

Ceanglais rialála

Cloí le do fhreagrachtaí clárúcháin chun cleachtadh mar altra chláraithe nó mar chnáimhseach chláraithe.

Caighdeán iompair

Chun é seo a bhaint amach, ní mór duit:

16. cuir d'fhostóir agus BACÉ ar an eolas má tá aon choinníollacha ceangailte le do chlárúchán ó chomhlacht rialála eile.

Ní féidir leat:

17. smaoin daoine aonair a fhaigheann cúram, an fhoireann cúram sláinte nó fostóirí a ghoid, a mhí-úsáid, a mhí-úsáid nó a scriosadh go míchuí.
18. iasachtaí airgid a iarraidh nó a ghlacadh ó dhaoine aonair atá ag fáil cúraim nó ó aon duine gar dóibh.
19. glacadh le dreasachtaí, airgeadais nó eile, a d'fhéadfaí a fheiceáil le réasún go mbeadh tionchar acu ar do bhreithiúnas gairmiúil.

Ba chóir duit:

20. cloí le polasaí d'fhostóra maidir le bronntanais a ghlacadh agus a thuairisciú.
21. déan cinnte, má tá tú freagrach as gníomhaíochtaí oideachais i d'ionad oibre nó eagraíochta, gur chóir duit a chinntiú go ndírítear aon mhaoiniú ó fhiontair thráchtála trí chistí oideachais agus forbartha neamhshrianta agus go ndéantar é a bhainistiú go neamhspleách, gan tionchar ar bith ón bhfiontar thráchtála.
22. bheith freagrach as a chinntiú go bhfuil árachas slánaíochta gairmiúil leordhóthanach agat chun do raon cleachtais a chlúdach.

Prionsabal 3: Inniúlacht

Luachanna

Is éard is inniúlacht ann ná comhtháthú eolais, breithiúnas gairmiúil, scileanna, luachanna eiticiúla agus dearcthaí atá riachtanach do chleachtas sábháilte, cuntasach agus éifeachtach. Tá sé de cheart ag daoine aonair cúram sábháilte ardchaighdeán a fháil ó chleachtóirí inniúla a oibríonn laistigh dá raon feidhme cleachtais, ag cloí lena leibhéal oideachais, taithí, eolais, scileanna agus breithiúnais chun cúram sábháilte agus inniúil a sholáthar.

Caighdeán iompair

Chun é seo a bhaint amach, ní mór duit:

1. a bheith inniúil ar chleachtadh go sábháilte laistigh de do raon feidhme cleachtais.
2. déan cinnte go bhfuil do chuid eolais, scileanna agus feidhmíochta ar ardchaighdeán, cothrom le dáta agus ábhartha do do chleachtas.
3. páirt a ghlacadh go rialta i bhforbairt ghairmiúil leanúnach chuí chun d'inniúlacht ghairmiúil a chothabháil agus a fhorbairt.
4. cleachtadh i réimsí ina bhfuil eolas, scileanna, inniúlacht agus taithí ábhartha agat amháin.
5. aon teorainneacha laistigh de do raon feidhme cleachtais a admháil agus bearta a ghlacadh chun dul i ngleic leo ionas gur féidir leat inniúlacht a fhorbairt, nuair is cuí.
6. páirt a ghlacadh agus tacú le feabhas a chur ar cháilíocht do chleachtais chun tacú le cúram sábháilte duine-lárnach.

Toscaireacht

Ba chóir duit:

7. tarmligean ach chuig duine a chreideann tú a bhfuil an t-eolas, na scileanna, an inniúlacht agus an taithí aige chun an ghníomhaíocht a dhéanamh go sábháilte agus go héifeachtach, nó a tharmligean chuig duine a bhfuil an mhaoirseacht chuí air/uirthi.
8. déan cinnte, trí ról nó gníomhaíocht ar leith a tharmligean, nach ndéanann sé dochar do leasanna an duine atá faoi do chúram.
9. déan cinnte go dtuigeann an duine atá á tharmligean agat an ghníomhaíocht agus teorainneacha a inniúlachta féin.
10. déan cinnte go bhfuil an duine aonair a bhfuil tú ag tarmligean chuici soiléir faoi na cúinsí ina gcaithfidh siad tagairt a dhéanamh duit.
11. déan cinnte go nglacann tú bearta réasúnta chun aon rioscaí a bhaineann le tarmligean a shainaithint agus cibé an mbeadh gá le maoirseacht.
12. bearta réasúnacha a ghlacadh chun faireachán a dhéanamh ar thoradh an taisc tharmligthe.

Sábháilteacht cógais

Caithfidh tú:

13. dul i mbun cleachtais chógais shábháilte, agus an t-eolas, na scileanna agus an breithiúnas riachtanach agat chun cinntí atá bunaithe ar fhianaise a dhéanamh.
14. cloí le treoir BACÉ maidir le cógais⁹ agus beartais, nósanna imeachta, prótacail agus treoir, agus rialacháin ábhartha eile, laistigh de theorainneacha do scóip cleachtais, oiliúna, inniúlachta agus reachtaíochta

Bainistiú riosca

Caithfidh tú:

15. cloí le beartais, nósanna imeachta, prótacail agus treoirlínte measúnaithe riosca (PPPGanna) chun rioscaí féideartha san ionad oibre agus do réimsí cleachtais a mheas.
16. rioscaí a shainaithníonn tú a ardú chuig údarás cuí agus bearta réasúnacha a ghlacadh chun na rioscaí aitheanta a íoslaghdú nó a laghdú.
17. freagra a thabhairt go cúirtéiseach agus go hionraic d'aon duine a dhéanann gearán faoin gcúram, faoin gcóireáil nó faoi sheirbhísí eile a fuair siad de réir na ndlíthe agus na mbeartas ábhartha.¹⁰
18. gach imní a ardaítear chugat a admháil agus gníomhú ina leith, ag fiosrú, ag formhéadú, nó ag déileáil leo, agus ag leanúint suas ar na hábhair imní sin nuair is cuí duit é sin a dhéanamh.
19. duine nó údarás cuí a chur ar an eolas má tá tú ar an eolas faoi chórais nó struchtúir seirbhíse a bhféadfadh cleachtais neamhshábháilte a bheith mar thoradh orthu a chuireann duine aonair, tú féin nó daoine eile i mbaol.¹¹
20. gníomh cuí a dhéanamh chun daoine a chosaint má chuireann gníomhaíochtaí, easnaimh nó neamhinniúlacht comhghleacaí eile isteach ar shábháilteacht nó leas duine nó comhghleacaí nó má chuirtear i mbaol iad.

Ní féidir leat:

21. toirmeasc, imeaglú, íospairt, nó bac a chur ar chomhghleacaí, ball foirne, duine aonair a bhfuil tú ag tabhairt aire dó nó duine den phobal ar mian leo ábhar imní a ardú.

Ba chóir duit:

22. an cleachtas sábháilte agus inniúil is fearr is féidir a sheachadadh bunaithe ar an bhfianaise agus an treoir is fearr atá ar fáil.

Prionsabal 4: Iontaobhas

Luachanna

Is luach lárnach gairmiúil é muinín, a mbíonn tionchar aige ar cháilíocht an chúraim agus ar an [gcaidreamh teiripeach](#) gcaidreamh teiripeach idir cleachtóirí agus daoine aonair. Tá caidrimh phroifisiúnta oscailte, macánta agus atruacha bunaithe ar mhuinín, agus leanann siad oibleagáidí maidir le príobháideacht agus rúndacht.

Is léiriú é an rúndacht ar an muinín is gné dhilis den chaidreamh teiripeach le duine.

Caighdeán iompair

Chun é seo a bhaint amach, ní mór duit:

1. gníomhú le macántacht agus le hiontaofacht i do chuid idirghníomhaíochtaí gairmiúla le daoine aonair agus le comhghleacaithe.
2. iad féin a iompar ar bhealach a thacaíonn agus a neartaíonn iontaoibh agus muinín an phobail as ionracas na ngairmeacha.
3. faisnéis ionraic, chruinn agus chothromaithe a sholáthar bunaithe ar an bhfianaise is fearr atá ar fáil, ag cinntiú go roinntear í go hógair agus ar bhealach a thuigeann an duine aonair, ag tabhairt aghaidh ar a sainriachtanais sláinte, cúraim agus [cóireála](#).
4. a bheith ar an eolas go gclúdaíonn rúndacht gach cineál bainistíochta taifead lena n-áirítear na sonraí fisiceacha agus leictreonacha go léir.

Ba chóir duit:

5. meas agus seasamh le hionchas duine go bhfanfaidh a bhfaisnéis phearsanta príobháideach agus faoi rún.
6. úsáid a bhaint as do bhreithiúnas gairmiúil agus gníomhú go freagrach nuair nach mór duit faisnéis a nochtadh agus a roinnt.

Rúndacht

Luachanna

Téann cleachtóirí i dteagmháil le daoine aonair le meas, ag cothú caidrimh phroifisiúnta oscailte, macánta agus atruacha agus ag cinntiú rúndachta.

Caighdeán iompai

Chun é seo a bhaint amach, ní mór duit:

7. meas agus seasamh le ceart an duine chun rúndachta i ngach gné dá chúram.
8. toiliú duine aonair a fháil sula bpléitear faisnéis rúnda lena dteaghlach, lena gcúramóirí nó le gairmithe eile a bhfuil baint acu lena gcúram agus doiciméadú é.
9. nuair is cúí cuir daoine aonair ar an eolas má tá sé ar intinn agat faisnéis rúnda fúthu a roinnt le comhghleacaithe cúram sláinte eile agus an chúis atá lena gcuid faisnéise a roinnt.
10. déan cinnte go bhfuil a fhios agat na himthosca ina bhféadfar faisnéis rúnda a nochtadh in éagmais toiliú má:
  - Dceanglaítear de réir dlí é sin a dhéanamh
  - Dchun leasanna an duine aonair a chosaint
  - Dchun leas an phobail a chosaint, nó
  - Dchun leasanna daoine eile a chosaint.Sna cúinsí seo, ní mór duit ach an t-íosmhéid faisnéise is gá a nochtadh don duine cúí.
11. gach cineál cumarsáide labhartha, scríofa agus digiteach a úsáid le daoine aonair go freagrach, ag urramú i gcónaí a gceart chun príobháideachta agus rúndachta.

Prionsabal 5: Comhoibriú

Luachanna

Glacann comhoibriú cur chuige ildisciplíneach i leith cúraim. Cinntíonn obair foirne caighdeán chomhsheasmhacha, ag feabhsú eispéiris aonair agus torthaí sláinte agus ag an am céanna cuntasacht agus sábháilteacht a chothabháil. Déanann cleachtóirí cumarsáid le daoine aonair, le gairmithe cúram sláinte, le comhghleacaithe agus le mic léinn. Cuireann cumarsáid éifeachtach leis an bhfolláine, agus tá sé ríthábhachtach taifid cheart a choinneáil ar mhaithe le sábháilteacht agus leanúnachas cúraim.

Caighdeán iompair

Chun é seo a bhaint amach, ní mór duit:

1. cumarsáid a dhéanamh go híogair, go héifeachtach, go hionraic agus go cuí, ag cur san áireamh riachtanais an duine dá dtugann tú aire.
2. cumarsáid a dhéanamh go soiléir agus go héifeachtach le baill na foirne atá ag tabhairt aire do dhuine aonair chun sábháilteacht agus leanúnachas cúraim a chinntiú.
3. caitheamh le comhghleacaithe le meas, ag obair leo ar bhealach gairmiúil, comhoibríoch agus comhoibritheach agus ag an am céanna aithint go bhfuil sé de cheart ag daoine eile tuairimí éagsúla a bheith acu.
4. déileáil le héagsúlachtaí tuairimí gairmiúla trí phlé agus trí dhíospóireacht eolasach, meas a bheith agat ar thuairimí agus ar thuairimí, agus iompar ar bhealach gairmiúil i gcónaí.
5. caidrimh ghairmiúla a chur chun cinn le daoine aonair, lena gcúramóirí, lena n-abhcóidí, agus le baill na foirne cúram sláinte trí choinbheacht a bhainistiú agus a réiteach trí idirbheartaíocht nó trí chomhdhearadh, nuair is cuí.
6. más gá, cúram duine a atreorú nó a aistriú chuig an bhfoireann cúram sláinte chuí le haghaidh cóireála breise go pras chun leanúnachas cúraim a choinneáil agus toiliú an duine aonair a fháil ar dtús i gcónaí.
7. taifid [iomlána](#) ag an am, nó a luaithe is féidir tar éis cúram a sholáthar, ag taifeadh má scríobhtar na nótaí am éigin i ndiaidh na hócáide.

8. taifid shoiléire agus chruinne a choinneáil a bhaineann le do chleachtas.
9. déan cinnte go bhfuil gach taifead páipéir nó leictreonach doiciméadaithe go soiléir agus go n-áirítear d'ainm, dáta agus am na hiontrála, agus do shíniú nó logáil loga le d'uimhir PIN BACÉ. Tá sé inghlactha banc sínithe a úsáid. Maidir le taifid dhigiteacha, cinntigh go bhfuil siad inrianaithe ag an gcleachtóir a chuir an cúram ar fáil.
10. gníomh láithreach agus cúí a dhéanamh má tá a fhios agat nach bhfuil taifid comhlánaithe i gceart ag duine éigin. Ní mór é seo a ardú leis an duine aonair agus más gá, leis an bhfostóir.
11. comhoibriú le hiniúchtaí ar thaifid oiliúna nó iniúchtaí ábhartha eile a d'fhéadfaí a dhéanamh a bhaineann le do ról.
12. taifid a bhailiú, a stóráil agus a úsáid de réir an dlí um chosaint sonraí.¹³

Ní féidir leat:

13. do thuairimí pearsanta, mar shampla creidimh reiligiúnacha, pholaitiúla nó mhorálta, a roinnt le daoine aonair ar bhealach nach bhfuil oiriúnach do shuíomh gairmiúil.
14. faisnéis bhréagach nó mhíthreorach a dhoiciméadú faoi dhaoine aonair, faoin gcúram a thugtar nó atá le tabhairt.
15. úsáid a bhaint as giorrúcháin, béarlagair nó tuairimíocht neamhcheadaithe i dtaifid.

Ba chóir duit:

16. céimeanna réasúnta a ghlacadh chun freastal ar riachtanais teanga agus chumarsáide duine, agus más féidir, cabhrú leo siúd a bhfuil cabhair ag teastáil uathu a gcuid riachtanais féin nó riachtanais daoine eile a chur in iúl.
17. téarmaí a úsáid is féidir le daoine aonair a thuiscint ag aithint [saincheisteanna litearthachta](#) sláinte.

Prionsabal 6: Ceannaireacht

Luachanna

Ciallaíonn ceannaireacht san altranas agus sa chnámhseachas daoine eile a spreagadh agus a threorú chun spriocanna a bhaint amach, ag cothú muiníne i measc daoine aonair, comhghleacaithe agus an phobail. Léiríonn cleachtóirí gairmiúlacht, inoiriúnaitheacht, cuireann siad dínit chun cinn, agus tacaíonn siad le gach comhghleacaí, ag cothú obair foirne éifeachtach agus athrú dearfach.

Caighdeán iompair

Chun é seo a bhaint amach, ní mór duit:

1. ardchaighdeáin cúraim atá bunaithe ar fhianaise a sheasamh agus a chur chun cinn.
2. bheith feasach ar conas is féidir le d'iompar dul i bhfeidhm ar iompar comhghleacaithe eile, mic léinn, agus baill foirne agus daoine aonair agus tionchar a bheith aige orthu.
3. tacú le comhghleacaithe prionsabail an Chóid a leanúint.
4. stop a chur le cleachtas atá neamhshábháilte, neamhinniúil, mí-eiticiúil nó neamhdhleathach.
5. cúram atá dírithe ar an duine a chur chun cinn.
6. am, foireann agus acmhainní a bhainistiú go héifeachtach, ag cur [fachtóirí comhshaoil, sóisialta agus eacnamaíocha san áireamh](#).
7. gach beart réasúnach a dhéanamh chun na baill foirne a bhfuil tú freagrach astu a chosaint ó dhochar, ó dhochar agus ó íospairt.
8. gach beart réasúnach a dhéanamh chun baill foirne a bhfuil tú freagrach astu a chosaint ó chóireáil gan údar tar éis inné a bheith curtha in iúl.
9. mic léinn a mhúineadh, a mhaoirsiú agus a mheasúnú go cothrom agus le meas ag baint úsáide as critéir cheadaithe.
10. tacú le mic léinn agus comhghleacaithe agus iad a spreagadh, chun cabhrú leo a gcuid eolais, scileanna agus inniúlachta a fhorbairt trí mhaoirseacht chliniciúil, trí mhachnamh agus trí mheastóireacht.

11. aiseolas cuiditheach tráthúil a sholáthar agus do mheasúnú ar dhaltaí.
12. dea-iompar gairmiúil a chothú do mhic léinn, do chleachtóirí nuacháilithe agus do bhaill foirne.

Ba chóir duit:

13. tacaíocht, teagascóir, meantóireacht agus teagasc a thabhairt do chomhghleacaithe, baill foirne neamhchláraithe, agus baill eile den fhoireann cúram sláinte, go háirithe iad siúd nach bhfuil mórán taithí acu ar chúram a sholáthar, ag cur san áireamh na hacmhainní atá ar fáil agat.
14. obair foirne agus comhoibriú a chur chun cinn laistigh de ghairmeacha agus eatarthu trí dheiseanna foghlama comhroinnte.
15. tacú le comhghleacaithe a bhfuil fadhbanna sláinte nó feidhmíochta acu, ag cinntiú nach gcuireann tacaíochtaí den sórt sin isteach ar shábháilteacht duine.
16. gan neamhaird a dhéanamh d'iompar a d'fhéadfaí a fheiceáil mar bhulaíocht nó ciapadh, ná gabháil leis nó é a leithscéal, de réir na mbeartas ábhartha.
17. ceannaireacht a aithint agus a spreagadh agus meas a bheith agat ar obair do chomhghleacaithe.
18. cleachtais altranais agus cnáimhseachais atá neamhspleách, nuálaíoch a spreagadh bunaithe ar fhianaise.
19. páirt a ghlacadh i dtaighde ceadaithe nó tacú le taighde daoine eile, nuair is féidir.

Cuid

3

**Raon Feidhme
an Chleachtais**

Do raon feidhme cleachtais a chinneadh

Is éard atá i raon feidhme an chleachtais ná an raon ról, feidhmeanna, freagrachtaí agus gníomhaíochtaí a gcuirtear oideachas ar altra chláraithe nó cnáimhseach chláraithe, inniúil agus a bhfuil údarás aici a chomhlíonadh. Tá do raon feidhme cleachtais nasctha go hiomlán leis an gCód, arb iad na prionsabail uileghabhálacha a threoraíonn tú i do chleachtas gairmiúil.

Ba cheart go mbeadh raon feidhme an chleachtais solúbtha agus inoiriúnaithe, ag freagairt do riachtanais chúram sláinte atá ag teacht chun cinn, ar dhul chun cinn san eolas agus ar dhul chun cinn teicneolaíochta. Tá raon feidhme cleachtais an chleachtóra aonair múnlaith ag fachtóirí éagsúla, lena n-áirítear an suíomh cúram sláinte, sainriachtanais daoine aonair, inniúlacht an chleachtóra féin agus treoirlínte na seirbhíse ina n-oibríonn sé. De réir mar a ghnóthaíonn cleachtóirí scileanna agus eolas nua, leathnaítear agus forbraíonn a raon feidhme pearsanta cleachtais. Ní mór do chleachtóirí a leathnaíonn a gcleachtas a bheith cuntasach as a ról agus as a bhfreagracht ghaolmhar de réir an Chóid.

Bíonn tionchar ag roinnt fachtóirí ar raon feidhme cleachtais an chleachtóra aonair lena n-áirítear:

- **Ullmhúchán oideachais, cleachtas gairmiúil agus inniúlacht**
Socraíonn d'oideachas tosaigh an bonn do do raon cleachtais. Forbraíonn taithí bhreise oideachais agus cleachtais do chuid eolais agus scileanna a d'fhéadfadh an raon gníomhaíochtaí a bhfuil tú inniúil ar a dhéanamh a leathnú.
- **Treoirlínte, beartais agus taighde atá bunaithe ar fhianaise**
Tugann beartais, nósanna imeachta, prótacail agus treoirlínte cleachtais áitiúla, náisiúnta agus idirnáisiúnta, agus taighde atá bunaithe ar fhianaise eolas agus treoir do do chleachtas. Cuidíonn cloí leo seo a chinntiú go bhfuil do chleachtas ag teacht le riachtanais dhlíthiúla agus eiticiúla, agus go léiríonn sé dea-chleachtais reatha i gcúram sláinte.
- **Cleachtadh a shocrú**
Bíonn tionchar ag do thimpeallacht oibre, cibé acu sa ghéarmhíochaine, sa phobal nó i suíomhanna cleachtais eile, ar do raon cleachtais. D'fhéadfadh go mbeadh scileanna agus eolas ar leith ag teastáil ó gach suíomh, a imreoidh tionchar ar na hinniúlachtaí sonracha a theastaíonn.

→ **Cleachtas comhoibríoch**

Áirítear leis seo freagrachtaí roinnte, foghlaim idirghairmiúil agus cur chuige iomlánaíoch i leith cúraim. Is éard atá i gceist leis ná cleachtóirí ag obair le daoine gairmiúla eile chun cúram cuimsitheach atá dírithe ar an duine a sholáthar.

Agus do scóip mar ghairmí rialaithe á meas agat, ní mór duit smaoineamh ar do ról agus ar do fhreagrachtaí maidir le cúram sábháilte, ardchaighdeán atá dírithe ar an duine a sholáthar. Ba cheart duit do raon feidhme cleachtais féin a athbhreithniú ar bhonn leanúnach chun a chinntiú go bhfuil sé cothrom le dáta chun freastal ar riachtanais daoine aonair agus an timpeallacht ina bhfuil tú ag obair.

Tá an Creat Raon Feidhme an Chleachtais deartha chun tacú leat agus tú ag déanamh cinntí faoi do ról agus freagrachtaí.

Tá roinnt feidhmeanna ag an gcreat agus is iad seo a leanas:

- acmhainn chumhachtaithe do chleachtóirí chun cúram sábháilte ardchaighdeán a chleachtadh
- creat chun tacú le cinnteoireacht a bhaineann le cleachtas
- cúnaimh do chleachtóirí chun riachtanais forbartha gairmiúla a aithint
- creat cumasúcháin a ligeann do chleachtóirí a ról a fhorbairt, agus
- creat chun cleachtas machnamhach a spreagadh, chun foghlaim a a fheabhsú agus chun cúram sláinte ardchaighdeán a sholáthar.

Tá tú freagrach as do ghníomhartha gairmiúla. Má shainaitníonn tú easnamh inniúlachta, ba cheart duit, le tacaíocht ó d'fhostóir, bearta cuí a ghlacadh chun inniúlacht a bhaint amach, nuair is cuí.

Bunaítear cinntí maidir le raon feidhme an chleachtais ar na prionsabail seo a leanas:

- Caithfidh do chleachtas a bheith chun leasa agus riachtanais an duine aonair de réir an Chóid.
- Agus do raon feidhme cleachtais á chinneadh agat, ní mór duit breithiúnas cothrom a thabhairt ar d'inniúlacht chun ról nó gníomhaíocht a chur i gcrích arna threorú ag prionsabail uile an Chóid. D'fhéadfadh go mbeadh breisoideachas agus oiliúint ag teastáil chun inniúlacht a bhaint amach i réimse ar leith.

Meabhraítear duit, de réir an Chóid, go bhfuil tú cuntasach as do chinntí, gníomhartha, easnaimh agus torthaí gaolmhara féin.

I gcomhréir leis an gCód, cuir na ceisteanna seo ort féin maidir leis an gcinneadh a chaithfidh tú a dhéanamh.

1. Riachtanas/sochar a aithint

- An ndearnadh measúnú cuimsitheach chun riachtanais shláinte agus chultúrtha an duine aonair a fháil amach?
- An ndearnadh comhairliúchán cuí leis an duine atá ag fáil cúraim agus an bhfuil toiliú faighte aige?
- An measann an ghníomhaíocht toil agus rogha an duine a fhaigheann cúram?

2. Machnamh a dhéanamh ar raon feidhme an chleachtais

- An bhfuil na scileanna eolais agus an iniúlacht riachtanach agat chun an ghníomhaíocht seo a dhéanamh?
- Ar comhlíonadh na ceanglais reachtúla?
- An gcomhlíonann do chleachtas an Cód?

3. Smaoinigh ar chomhthéacs an chleachtais

- An dtacaíonn an eagraíocht leis an ngníomhaíocht/cleachtadh/tarmligean?
- An dtacaíonn Beartais, Nósanna Imeachta, Prótacail agus Treoirínte (PPPGanna) áitiúla nó náisiúnta leis an ngníomhaíocht?
- Más cleachtas nua é seo an bhfuil córas ann le haghaidh oideachas leanúnach agus cothabháil iniúlachta?

Má d'fhreagair tú **TÁ** do
GACH ceann díobh thuas

Déan Gníomhaíocht:

- Déan an ghníomhaíocht, athdhearbhaigh toiliú an duine aonair atá ag fáil cúraim
agus
- an cinneadh agus na gníomhartha a dhoiciméadú
agus
- toradh a mheas.
(féach algartam comhfhreagrach)

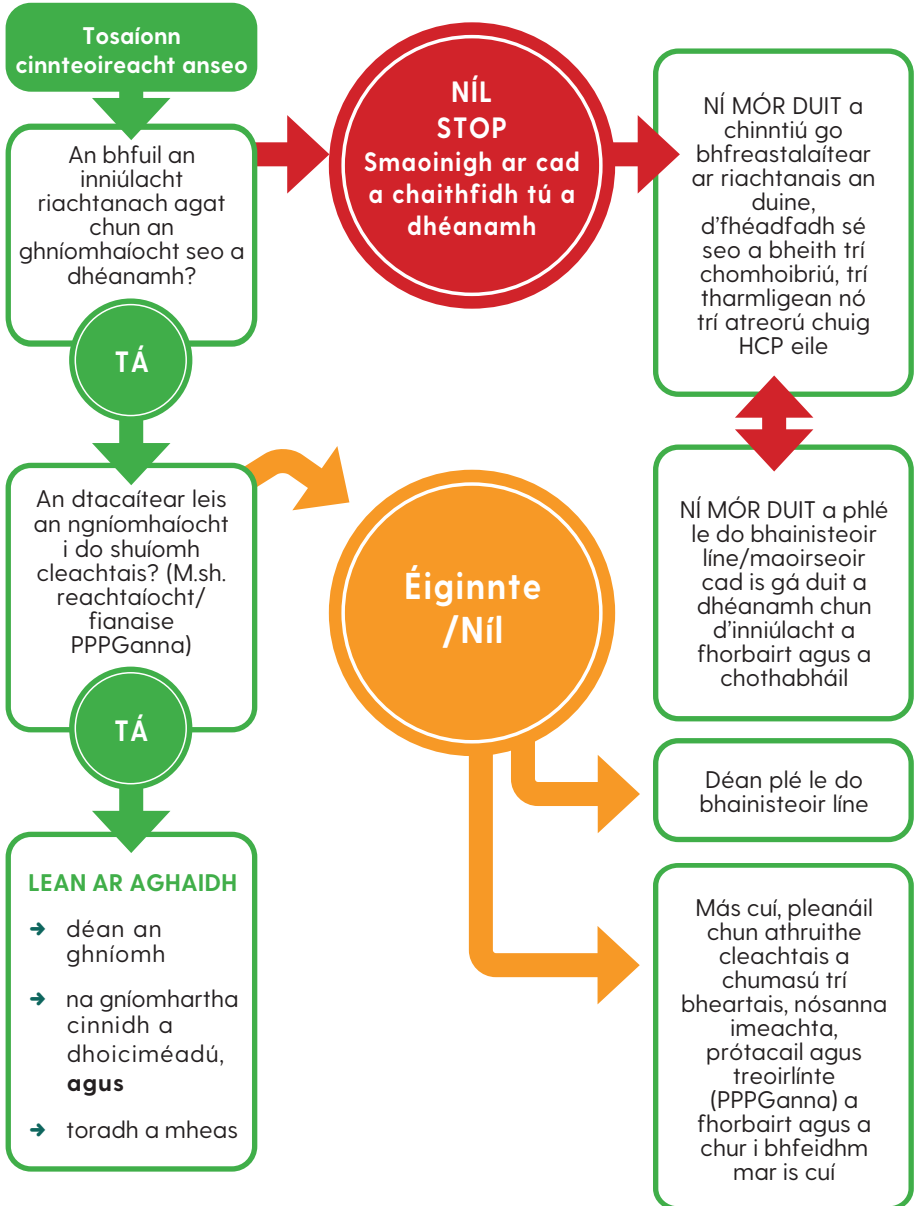
Mura d'fhreagair tú **NÍL**
d'**AON** ceann díobh thuas

Déan Gníomhaíocht:

- Ní mór duit a chinntiú go bhfreastalaítear ar riachtanais an duine, d'fhéadfadh sé seo a bheith trí chomhoibriú, trí tharmligeán nó trí atreorú chuig gairmí cúram sláinte eile
- Ní mór duit a phlé le do bhainisteoir manager/supervisor what you líne/maoirseoir cad is gá duit a dhéanamh chun bearta a ghlacadh chun d'inniúlacht ghairmiúil a fhorbairt agus a chothabháil
- Más cuí, breithnigh ar cad is gá a a dhéanamh chun na beartais, na prótacail nósanna imeachta agus na treoirlínte riachtanacha a chur i bhfeidhm chun athruithe cleachtas a chumasú, más cuí agus déan doiciméadú ar na breithnithe de réir algartam
agus
- doiciméadú na gcinntí agus na gníomhartha.
(féach algartam comhfhreagrach)

Creat Cinnteoireachta maidir le Raon Feidhme an Chleachtais

Cuid

4

**Treoir Ghairmiúil
ar Choimeád
Taifead**

Coimeád taifead

Tá gach cleachtóir freagrach as taifid atá soiléir, cruinn agus cothrom le dáta a choinneáil, cibé acu i bhfoirm scríofa nó leictreonach. Baineann an dultas seo le gach taifead a bhaineann le do raon cleachtais, lena n-áirítear taifid sláinte daoine aonair, ach gan a bheith teoranta dóibh.

Cé go bhféadfadh sé a bheith dúshlánach taifid chruinne agus shoiléire a choinneáil i dtimpeallacht ghnóthach oibre, is cuid ríthábhachtach de do ról mar chleachtóir é. Léiríonn cáilíocht na dtaifead a choinníonn tú cáilíocht an chúraim a sholáthraíonn tú.

Bíonn cleachtóirí freagrach go gairmiúil agus go dlíthiúil as an gcaighdeán cúraim a sholáthraíonn siad agus a rannchuidíonn siad leis. Tá coinneáil éifeachtach taifead ina chuid riachtanach de chleachtas ardcháilíochta.

Treoirilnte maidir le taifid a chomhlánú (scríofa agus leictreonach)

1. Ba cheart go mbeadh taifid cruinn agus cruthaithe de réir caighdeáin dhlíthiúla, eiticiúla agus ghairmiúla. Ba chóir go mbeadh taifid inléite, soiléir agus buan, ag cinntiú gur féidir iad a fhótachóipeáil go héasca más gá.
2. Ba chóir taifid a chomhlánú chomh gar don am a thugtar an cúram agus an dáta agus an t-am (clog 24 uair) a chur san áireamh.
3. Ba cheart go léireodh taifid go soiléir fianaise ar an bpróiseas pleanála cúraim, ar sheachadadh an chúraim agus ar mheastóireacht an chúraim sin.
4. Ní mór gach cúram a chuirtear ar fáil a dhoiciméadú go cruinn chun leanúnachas cúraim a chinntiú.
5. Taifead a dhéanamh ar mheasúnú iomlánaíoch leanúnach duine aonair, lena n-áirítear peirspictíochtaí agus breathnuithe na mball teaghlaigh, nuair is cuí. Cinntigh go bhfuil taifid sainiúil, reatha, fíorasach agus soiléir.
6. Seachain béarlagair nó ráitis dhímheasúla a úsáid.
7. Ná húsáid ach d'inisealacha chun cairteacha a shíniú i limistéir shainithe. Mar shampla, ar thaifead riaracháin drugaí, cinntigh go ndéanann tú do shíniú iomlán agus do chuid ceannlitreacha a thaifeadadh nó a logáil le d'uimhir PIN BACÉ. Tá sé riachtanach banc sínithe a úsáid. Cuir ról nó teideal an chleachtóra san áireamh, mar Altra Ginearálta Cláraithe (RGN) nó Speisialtóir Cnáimhseachais Cliniciúil (CMS) agus taifid á síniú. Ba cheart taifead cúraim duine aonair a dhoiciméadú in ord croineolaíoch. Mura leantar an t-ordú seo, ní mór an chúis atá leis an imeacht (mar shampla i gcás éigeandála) a mhíniú go soiléir.

8. Ceadáítear iontrálacha déanacha má léirítear go soiléir iad. Níl cead ag cleachtóirí iontrálacha a dhéanamh ná a shiardhátú sular tharla an t-imeacht.
9. Níl cead ag cleachtóirí iontrálacha bunaidh a athscríobh nó a chaitheamh ar shiúl, fiú ar chúiseanna simplí cosúil le leathanach stróicthe nó deoch doirte.
10. Déan taifead i gcónaí ar an dáta agus an t-am má iarrann tú freastal ar fhoireann leighis nó baill foirne cúram sláinte eile, nó nuair a bhíonn tú ag glaoch ar chúnamh i gcás éigeandála.
11. Agus tú ag tagairt nó ag dul i gcomhairle le ball eile den fhoireann cúram sláinte, cuir ainm an duine sa taifead i gcónaí. Ní cheadáítear frásaí cosúil le “feicthe ag an dochtúir” nó “dochtúir ar an eolas”. Má fheiceann gairmí eile an duine, ní mór dóibh a dtaifid féin a choinneáil. Ní mór don chleachtóir a fuair an glao a thaifeadadh go cruinn aon fhaisnéis nó comhairle a thugtar ar an bhfón, agus aitheantas an ghlaiteora a nótaíl go soiléir.
12. Ná húsáid ach giorrúcháin atá ceadaithe ag d'eagraíocht cúram sláinte. Tá sé inmholta go gcoimeádfadh saoráidí cúram sláinte liosta faofa de ghiorrúcháin ar cheart iad a athbhreithniú agus a nuashonrú de réir mar is gá.
13. Ná húsáid ach córas oifigiúil grádaithe a nglactar leis.

- Ba cheart `+++`, `<` > a sheachaint ach amháin má tá sé mar chuid de chóras grádaithe a nglactar leis
- níor cheart saigheada aníos nó anuas a úsáid chun athruithe ar fhiseolaíocht nó ar chomharthaí ríthábhachtacha eile a thaispeáint.

14. Má dhéantar iontráil trí dhearmad, ba cheart lúibíní a chur air agus líne shingil a tharraingt tríd, ag cinntiú go bhfanann an buntéacs inléite. Ní mór an earráid a shíniú agus dáta a chur leis.
15. Ní mór aon chinneadh moill a chur ar ghníomh agus athbhreithniú a dhéanamh ar an scéal níos déanaí a dhoiciméadú go soiléir.
16. Ba cheart aon fhaisnéis, treoracha nó comhairle a thugann cleachtóir do dhuine aonair, lena n-áirítear treoracha scaoilte, a thaifeadadh.
17. Ná cruthaigh ná coinnigh níos mó ná taifead amháin do dhuine aonair.
18. Ba chóir ainm agus sonraí aitheantais an duine a chur san áireamh ar gach leathanach den taifead, ag cinntiú go mbíonn a chéannacht soiléir don léitheoir i gcónaí.

19. Níor cheart do chleachtóirí cúram a thaifeadadh thar ceann duine eile. Más gá, mar shampla nuair a ghlaonn cleachtóir agus é as dualgas chun doiciméadú a cailleadh a thuairisciú, ba chóir é a lua go soiléir sa taifead.
20. Ní mór an tábhacht a bhaineann le seachadadh agus bainistíocht cúraim a thaifeadadh a mhúineadh do na scoláirí. Áirítear leis seo treoir, cleachtadh, maoirseacht agus comhshíniú ó chleachtóir.
21. Ba chóir do chleachtóirí a dhéanann maoirsiú ar mhic léinn nó cleachtóirí (iarrthóirí) i gcleachtas roimh chlárú monatóireacht a dhéanamh ar cháilíocht a gcuid taifead.
22. Níor cheart do chleachtóirí taifid a chomhshíniú ach amháin má chonaic siad an ghníomhaíocht nó más féidir leo a dheimhniú gur tharla sé.
23. Más gá do dhuine aonair maoirsithe iontráil a leasú, ba cheart dó an nós imeachta cuí a leanúint chun earráidí sa taifead a cheartú.
24. Ní mór do chleachtóirí a thógann taifid lasmuigh dá n-eagraíocht gach beart réasúnach a dhéanamh lena chinntiú go bhfanann na taifid slán sábháilte. Ba cheart dóibh na taifid a chur ar ais chuig an tsaoráid stórála cuí a luaithe is féidir tar éis iad a úsáid.
25. Ba cheart iniúchtaí rialta a dhéanamh ar thaifid a choinneáil mar chuid riachtanach chun cáilíocht taifead a chinntiú.
26. Moltar go mbeadh polasaithe áitiúla ar fáil chun tacú le cleachtóirí dea-chleachtais a leanúint maidir le taifid a choinneáil.

Cuid

5

**Treoir Ghairmiúil
ar na Meáin
Shóisialta**

Gach cineál cumarsáide labhartha, scríofa agus digiteach a úsáid go freagrach (lena n-áirítear na meáin shóisialta agus láithreáin líonraithe).

- Nascann na meáin shóisialta daoine, cothaíonn siad comhrá, tacaíonn siad le daoine eile agus cumasaíonn siad comhroinnt. Is uirlis luachmhar é le haghaidh foghlama, siamsaíochta, taighde, cur chun cinn nuachta agus páirt a ghlacadh i bpléití reatha. Síneann na meáin shóisialta thar ardáin mhóra chun blaganna, fóraim, aipeanna teachtaireachtaí agus uirlisí eile chun faisnéis a roinnt a áireamh.
- Sula mbainfidh tú úsáid as na meáin shóisialta, cuir eolas ar rialacha agus cleachtais an ardáin, agus faigh amach conas do shocrúithe príobháideachais a shocrú agus a bhainistiú. Príomhchoincheapa amhail príobháideacht, rúndacht, clúmhilleadh, cibearbhulaíocht agus cóipcheart a thuiscint, chomh maith leis na buntáistí agus na rioscaí a bhaineann leis na meáin shóisialta. Coinnigh do shaol pearsanta agus gairmiúil scartha ar líne chun teorainneacha cuí a choinneáil.
- Na meáin shóisialta a úsáid go freagrach, ag cloí leis na caighdeáin ghairmiúla chéanna le cineálacha eile cumarsáide. Déan machnamh i gcónaí ar an tionchar féideartha ar dhaoine aonair roimh ábhar a phostáil, agus bíodh meas agat ar theorainneacha gairmiúla agus pearsanta, lena n-áirítear príobháideacht agus rúndacht. Is féidir le níos mó dochair a dhéanamh faisnéis rúnda a roinnt ar líne ná í a roinnt ó bhéal mar gheall ar an luas tapa ar féidir é a scaipeadh agus an lucht féachana féideartha mór.
- Luaigh go soiléir i do phróifíl go bhfuil do thuairimí pearsanta agus cinntigh nach gciallaíonn athtvuíteanna nó tuairimí formhuiniú. Smaoinigh ar an bhfaisnéis a roinneann tú, lena n-áirítear d'aitheantas gairmiúil agus suíomh an ionaid oibre. Tá teorainneacha ag fiú na socruithe príobháideachais is déine. Nuair a bhíonn rud éigin ar líne, is féidir é a chóipeáil agus a athdháileadh.
- Teorainneacha gairmiúla a chothabháil agus meas a bheith agat ar chearta dlíthiúla daoine eile..
- Má chlibtear é in ábhar míchuí, iarr go pras é a bhaint agus tuairiscigh aon iompraíocht mhídhleathach nó neamhghairmiúil. Ina theannta sin, tuairiscigh aon ábhar míchuí a thagann tú trasna, ar líne agus laistigh d'eagraíocht, chuig do bhainisteoir agus de réir bheartas na heagraíochta.
- Ná tóg grianghraif nó físeáin san ionad oibre mura bhfuil siad mar chuid d'oiliúint ghairmiúil nó d'oideachas gairmiúil ceadaithe. Seachain casaoid a chraoladh nó cásanna oibre a phlé le comhghleacaithe nó le daoine aonair ar líne.
- Mura bhfuil tú cinnte an bhféadfadh rud éigin a phostáilann tú ar líne dochar a dhéanamh do do ghairmiúlacht nó do chlu, déan sos le breithniú an léiríonn an fhaisnéis do luachanna gairmiúla agus conas a d'fhéadfadh tionchar a bheith aige ar do oibleagáid an Cód a leanúint.

Cuid

6

**Treoir
Ghairmiúil ar
Thaighde**

Taighde

Tá taighde ríthábhachtach chun cleachtais chúram sláinte a fheabhsú agus chun na torthaí is fearr is féidir a bhaint amach. San altranas agus sa chnáimhseachas, clúdaíonn an taighde réimsí ar nós cleachtas cliniciúil, bainistíocht, oideachas agus faisnéisíocht. Tiomáineann taighde atá treoraithe ag cleachtóirí, go háirithe laistigh d'fhoirne ildisciplíneacha, athrú brí trí fhianaise a ghiniúint a mhúnlaíonn cleachtas gairmiúil. Cuireann an fhianaise seo eolas ar fáil do bheartas, treoraíonn sí cinnteoireacht ghairmiúil agus tacaíonn sé le cúram ardchaighdeán, fianaise-bhunaithe.

Faomhadh eiticiúil

Sainmhíneann eitic taighde treoiríníte lena chinntiú go ndéantar taighde go freagrach agus le meas ar rannpháirtithe. Tá na príonsabail seo riachtanach chun dínit, cearta agus folláine na ndaoine atá i gceist a chosaint. Leagann Dearbhú Heilsincí¹⁴ amach bunchaighdeán [eiticiúla le haghaidh taighde](#) eiticiúla le haghaidh taighde le rannpháirtithe daonna, a éilíonn athbhreithniú eiticiúil neamhspleách.

Ní mór do choiste eitice athbhreithniú a dhéanamh ar aon taighde a bhaineann le rannpháirtithe daonna lena chinntiú go gcomhlíontar caighdeán eiticiúla, beartais náisiúnta ábhartha agus reachtaíochta.

Sula dtosódh siad ar thionscadal taighde, ní mór do thaighdeoirí na cúinsí eiticiúla, na treoiríníte, na beartais agus na nósanna imeachta a bhaineann lena staidéar a thuiscint. Ní mór formheas eiticiúil a fháil ó na seirbhísí cúram sláinte, institiúidí nó comhlachtaí oideachais cuí. Ba cheart monatóireacht, iniúchadh agus meastóireacht a dhéanamh go rialta freisin ar chleachtais taighde. Tá coistí eitice taighde ag go leor institiúidí cúram sláinte agus oideachais a chuireann caighdeán dhian i bhfeidhm maidir le taighde agus trialacha cliniciúla chun comhlíonadh na gceanglas eitice agus rialála a chinntiú.

Toiliú feasach i dtaighde

Má tá tú freagrach as taighde altranais nó cnáimhseachais a phleanáil nó a dhéanamh, nó má tá baint agat leis sin, ní mór duit a bheith eolach ar na ceanglais chúfí maidir le toiliú a fháil ó rannpháirtithe agus cloí leo. Is ionann toiliú le haghaidh taighde agus comhaontú eolasach, deonach agus follasach rannpháirtí ionchasach páirt a ghlacadh i staidéar taighde. Ní mór an toiliú seo a thaifeadadh agus a choinneáil de réir dhlíthe cosanta sonraí na hÉireann¹³.

Is éard atá i gceist leis ná comhaontú soiléir, tugtha faoi shaoirse agus gan débhrí ón rannpháirtí dul i mbun gníomhaíochtaí taighde sonracha, agus/nó próiseáil a sonraí pearsanta a cheadú, tar éis próiseas críochnúil cumarsáide agus comhroinnte faisnéise. Más tusa an cleachtóir atá freagrach as aire a thabhairt do rannpháirtithe ionchasacha, ba cheart duit smaoineamh ar dhuine eile a bheith páirteach sa phróiseas toilithe taighde chun aon choinbheacht leasa a d'fhéadfadh a bheith ann a sheachaint. Ní mór toiliú chun páirt a ghlacadh i dtaighde a fháil go sainráite i gcónaí, níor cheart glacadh leis riamh.

Tá sé de cheart ag rannpháirtithe tarraingt siar ó staidéar taighde tráth ar bith, gan aghaidh a thabhairt ar aon iarmhairtí diúltacha ná difear a dhéanamh dá gcúram. Ba cheart an ceart tarraingt siar sin a mhíniú go soiléir do na rannpháirtithe ag tús an phróisis taighde, le linn na hearcaíochta.

Taifid sláinte a úsáidtear sa taighde

Nuair a úsáidtear taifid daoine aonair i dtaighde, ní mór déileáil leo leis na cúinsí eiticiúla céanna le haon sonraí taighde eile. Ní mór cloí i gcónaí le prionsabail na príobháideachta, na rúndachta agus na hanaitheacht.

Ba cheart do thaighdeoirí beartais ábhartha maidir le coimeád taifead a leanúint agus an tAcht um Chosaint Sonraí (2018) agus RGCS (2018) a chomhlíonadh (2018)¹³ and GDPR (2018).

Sláine Taighde

Is éard atá i gceist leis comhaontú soiléir, tugtha faoi shaoirse agus gan débhrí ón rannpháirtí dul i mbun gníomhaíochtaí taighde sonracha, agus/nó próiseáil a sonraí pearsanta a cheadú, tar éis próiseas críochnúil cumarsáide agus comhroinnte faisnéise.

Tá dea-chleachtas taighde bunaithe ar phríomhphrionsabail na sláine

- **Iontaofacht:** cáilíocht an taighde a áirithiú trí dhearadh, modheolaíocht, agus anailís fóna agus úsáid iomchuí acmhainní.
- **Macántacht:** taighde a dhéanamh, a athbhreithniú, a thuairisciú agus a chur in iúl ar bhealach trédhearcach, cothrom, iomlán agus neamhchlaonta.
- **Meas:** meas ar chomhghleacaithe, rannpháirtithe, ábhair taighde, an tsochaí, éiceachórais, an oidhreacht chultúrtha agus an comhshaol a léiriú.
- **Freagracht:** freagracht a ghlacadh as an bpróiseas taighde ar fad—ón smaoineamh tosaigh go dtí an foilsiú, lena n-áirítear bainistíocht, eagrú, oiliúint, maoirseacht agus meantóireacht, chomh maith le tionchar sochaíoch níos leithne an taighde a mheas.

Cuid

7

Nótaí Míniúcháin

Freagracht: tagraíonn sé don fhreagracht atá ar chleachtóirí as a gcuid gníomhartha, neamhghníomhartha, cinntí agus an cúram a thugann siad do dhaoine aonair. Is éard atá i gceist leis a bheith freagrach as iompar gairmiúil an duine, cloí le caighdeán eiteiciúla, agus ceanglais dhlíthiúla agus rialála a chomhlíonadh. Tá cleachtóirí freagrach as sábháilteacht daoine aonair a áirithiú, as cúram fianaisebhunaithe a sholáthar, as rúndacht a chothabháil agus as gníomhú laistigh de rann feidhme a gcleachtais. Baineann an chuntasacht sin le forbairt ghairmiúil, ós rud é nach mór do chleachtóirí a gcuid eolais agus scileanna a thabhairt cothrom le dáta go leanúnach. Táthar ag súil go gcomhoibreoidh siad le baill foirne cúraim sláinte eile, ag cinntiú na dtorthaí is fearr d'othair agus d'úsáideoirí seirbhíse agus iad ag tacú lena gcearta agus lena bhfolláine.

Tá cleachtóirí cuntasach don duine aonair, don phobal, don BACÉ, dá bhfostóir agus d'aon údarás maoirseachta ábhartha. Tá trí phríomhthéama ann: freagracht eagraíochtúil, foirne agus phearsanta.

Treoracha cúraim sláinte a chur chun cinn: tá sé de cheart ag duine aonair cumasach cóireáil a dhiúltú.

Ba cheart réamhthreoir maidir le cúram sláinte a urramú ar choinníoll:

- go ndearna an duine aonair rogha eolasach tráth a ndearnadh an ardtreoir maidir le cúram sláinte
- go gcumhdaítear leis an gcinneadh sa treoir an staid atá tagtha chun cinn anois, agus
- nach léirítear gur athraigh an duine aonair a intinn ó rinneadh an réamhthreoir nó an plean cúraim sláinte.

Ní mór don Treoir Réamhchúraim Sláinte forálacha an Achta um Chinnteoireacht Chuidithe (Cumas)(Leasú), 2022⁷ a chomhlíonadh. Is creat dlíthiúil é seo a thacaíonn le daoine aonair nach bhfuil cumas acu nó a d'fhéadfaí a mheas nach bhfuil cumas acu. Baineann sé úsáid as cur chuige feidhmiúil maidir le cinnteoireacht agus cuireann sé oibleagáid orthu siúd go léir atá ag obair i gcúram sláinte tacú le duine aonair a bhféadfadh a chumas a bheith i gceist lena chinntiú go bhfuil siad mar chuid den phróiseas cinnteoireachta. Áirítear leis sin réamhthreoracha cúraim sláinte. Níl lagú cognaíoch ábhartha sa chomhthéacs seo ach amháin má théann sé i bhfeidhm ar chumas.

Abhcóideacht: gné ríthábhachtach den dá ghairm is ea an t-altranas agus an cnáimhseachas, agus béim á leagan ar ról na gcleachtóirí mar abhcóidí. Is éard atá i gceist leis seo cearta, riachtanais agus roghanna daoine aonair a chur chun cinn agus a chosaint agus a chinntiú go bhfaigheann siad cúram cuí.

Tacaíonn cleachtóirí le daoine aonair trí éisteacht lena n-imní, meas a bheith acu ar a luachanna agus a chinntiú go gcuirtear a nguthanna san áireamh sa chinnteoireacht. Cuireann siad oideachas ar fáil faoi riochtaí sláinte, roghanna cóireála agus torthaí féideartha, rud a thugann cumhacht d'othair agus d'úsáideoirí seirbhíse roghanna eolasacha a dhéanamh. Baineann abhcóideacht freisin le comhoibriú le gairmithe cúram sláinte eile chun cúram cuimsitheach a sholáthar a fhreastalaíonn ar riachtanais aonair.

Intleacht Shaorga (IS):

Tá IS ag teacht chun cinn sa chúram sláinte agus d'fhéadfadh sí claochlú suntasach a dhéanamh ar an gcúram sláinte. Áirítear ar roinnt samplaí d'úsáid IS, faireachán a dhéanamh ar chomharthaí rithábhachtacha trí fheistí inchaite, cleachtóirí a chur ar an eolas faoi athruithe práinneacha agus anailís a dhéanamh ar stair leighis chun daoine aonair atá i mbaol deacrachtaí a shainiú. Féadfaidh córais IS moltaí fianaisebhunaithe a sholáthar freisin maidir le cóireáil agus cuíchóiriú a dhéanamh ar chúraimí riaracháin amhail sceidealú. Ba cheart do chleachtóirí a bheith faichilleach faoi léirmhíniú mholtaí IS, ós rud é nach mór dóibh measúnú agus breithiúnas a choinneáil, mar aon le cuntasacht deiridh as a ngníomhaíochtaí agus a neamhghníomhartha.

Údarás: tagraíonn sé don fhreagracht aitheanta a dheonaítear do chleachtóirí trína gcuid oideachais, oiliúna, taithí agus caighdeán gairmiúil. Cuireann sé ar a gcumas cinntí a dhéanamh, cúram a chur ar fáil, agus ceannaireacht a thabhairt laistigh dá raon feidhme cleachtais, le tacaíocht ó chreataí dlíthiúla, eiticiúla agus eagraíochtúla chun cuntasacht a chinntiú agus tosaíocht a thabhairt do chúram duinelárnach.

Neamhspleáchas: tagraíonn sé do chumas cleachtóirí cinntí neamhspleácha a dhéanamh agus gníomhaíochtaí a dhéanamh bunaithe ar a mbreithiúnas gairmiúil. Cé go bhfuil cumhacht chinnteoireachta ag gairmithe, tá siad fós cuntasach do threoirilínte eiticiúla, don reachtaíocht, do PPPGanna agus don phobal. Cothaíonn an neamhspleáchas sin muinín as a gcuid saineolaí agus fágann sé gur féidir ardchaighdeáin chleachtais a bheith ann. Is féidir leis sin iad a chumhachtú chun abhcóideacht a dhéanamh ar son daoine aonair, cúram a mheasúnú agus a bhainistiú, agus freagairt go tapa d'athruithe ar dhálaí an duine aonair. Cothaíonn neamhspleáchas cuntasacht agus spreagann sé comhoibriú le gairmithe cúraim sláinte eile. I ndeireadh na dála, tá ról rithábhachtach aige maidir le cúram ardcháilíochta atá dírithe ar an duine a chur ar fáil.

Acmhainneacht agus toiliú feasach: tá sé riachtanach glacadh leis go bhfuil sé de chumas ag daoine aonair a gcinntí féin a dhéanamh mura bhfuil cúis mhaith ann amhras a bheith orthu. Tá sé de cheart ag gach duine fásta a bhfuil cumas acu cúram nó cóireáil a dhiúltú, agus ní mór a gcinneadh a urramú, fiú má tá easaontas ann. Ba cheart doiciméadú an diúltaithe agus an míniú a thugtar a bheith soiléir i dtaifid an duine aonair.

Sula ndéantar aon chóireáil nó idirghabháil, ní mór toiliú feasach a fháil chun neamhspleáchas an duine aonair agus a cheart nó a ceart chun a shaol nó a saol féin a rialú a urramú. Tá cumarsáid éifeachtach ríthábhachtach; ba cheart do dhaoine aonair faisnéis a fháil ar bhealach intuigthe, a d'fhéadfadh seirbhísí aistriúcháin a úsáid más gá.

Cumarsáid lúibe dúnta: nuair a dhéanann daoine aonair an fhaisnéis a athrá ar ais chuig an duine aonair lena chinntiú go dtuigeann siad í. Uaireanta, d'fhéadfadh sláinte an duine aonair cosc a chur orthu páirt a ghlacadh sa phróiseas toilithe. I gcásanna den sórt sin, measúnú a dhéanamh ar a n-acmhainneacht bunaithe ar dhlíthe agus rialacháin ábhartha, agus bearta á ndéanamh ag an am céanna chun tacú lena gcinnteoireacht. Chun inniúlacht a chinneadh, breithnigh an féidir leis an duine aonair faisnéis faoin gcinneadh atá idir lámha a thuiscint, a choinneáil agus a chur in iúl.

Baineann an acmhainneacht go sonrach le gach cinneadh; ní chiallaíonn easpa cumais do chinneadh amháin nach bhfuil sé ann do chinntí eile. Mura féidir le duine cinneadh a dhéanamh, téigh i gcomhairle le hionadaí atá údaraithe de réir dlí.

Ba cheart an fhaisnéis a chuirtear ar fáil a chur in oiriúint do riachtanais an duine aonair, lena n-áirítear a gcreideamh agus a gcultúr. Tabhair go leor ama i gcónaí le haghaidh ceisteanna agus cinnteoireachta, agus coinnigh ar an eolas iad faoi aon athruithe ar a riocht nó ar a roghanna cóireála.

I gcásanna éigeandála, is féidir dul ar aghaidh leis an gcóireáil gan toiliú más gá sin chun beatha a shábháil nó meath suntasach ar an tsláinte a chosc. Agus teicneolaíochtaí digiteacha sláinte á n-úsáid, ní mór toiliú sainráite a fháil chun sonraí sláinte a phróiseáil. Ba cheart sonraí pearsanta a scríosadh mar thoradh ar aon toiliú a tharraingt siar.

Árachas slánaíochta cliniciúla: tá cleachtóirí cuntasach go dlíthiúil as a chinntiú go bhfuil árachas slánaíochta gairmiúla iomchuí acu. Bíonn daoine aonair ag súil go mbeidh árachas ag cleachtóirí i gcás ina bhfuil éileamh cuí-réasúnaithe ar fhaillí ghairmiúil ina n-aghaidh. Má tá tú fostaithe sa tseirbhís sláinte poiblí nó in eagraíochtaí deonacha áirithe, tá tú slánaithe ag an Scéim Slánaíochta Cliniciúla (SSC). Má tá tú ag obair san earnáil phríobháideach, d'fhéadfadh go bhfuil tú clúdaithe ag árachas d'fhostóra.

Ar mhaithe le sóbháilteacht an duine aonair agus leis an bpobal a chosaint, ní mór duit a chinntiú go bhfuil árachas slánaíochta gairmiúla agat má tá tú ag obair i gcleachtas príobháideach nó neamhspleách.

Inniúlacht: tagraíonn sé do chumas cleachtóirí na scileanna, an t-eolas, an breithiúnas agus na dearchtaí is gá a léiriú go comhsheasmhach chun cúram sábháilte, éifeachtach agus eiticiúil a sholáthar. Áirítear leis sin ní hamháin inniúlacht theicniúil i dtascanna cliniciúla ach freisin an cumas measúnú a dhéanamh ar riachtanais fhisiceacha, mhothúchánacha agus shíceolaíocha daoine aonair agus freagairt dóibh. Is éard atá i gceist le hinniúlacht forbairt ghairmiúil leanúnach, cloí le PPPGanna seanbhunaithe, agus an cumas cinntí eolasacha a dhéanamh i suíomhanna cúraim sláinte casta dinimiciúla. I ndeireadh na dála, cinntíonn inniúlacht gur féidir le cleachtóirí cúram ardcháilíochta a sholáthar a fhreastalaíonn ar riachtanais daoine aonair agus pobal agus sábháilteacht agus folláine á gcur chun cinn ag an am céanna.

Ábhair imní faoi chomhghleacaithe nó faoi chórais: má tá imní ort faoi iompar nó inniúlacht comhghleacaí, ba cheart duit labhairt leis an duine aonair ar dtús chun aird a tharraingt ar na hábhair imní atá agat. Má leantar leis an imní maidir le hiompar nó inniúlacht, ba cheart duit é sin a chur in iúl don bhainisteoir. I gcás ina bhfuil imní ort faoi chórais a d'fhéadfadh a bheith neamhsábháilte, ní mór duit gníomhú chun aon riosca láithreach do shábháilteacht duine aonair a chosc trí bhearta cuí a dhéanamh chun an duine nó an t-údarás ábhartha a chur ar an eolas faoi do chuid imní a luaithe is féidir. Mura bhfuil tú cinnte cé dó ar cheart duit d'imní a thuairisciú, iarr comhairle ar chomhghleacaí sinsearach.

Má tá imní ort faoi inniúlacht sláinte nó ghairmiúil comhghleacaí mar gheall ar mhí-úsáid alcóil nó drugaí, neamhord fisiciúil nó síceolaíoch nó tosca eile, tá dualgas sáraitheach ort a chinntiú go gcosnaítear daoine aonair. Is é an bealach is fearr chun tacú le comhghleacaí sna cúinsí seo ná comhairle a thabhairt dóibh cabhair ghairmiúil a lorg de réir phrionsabail an Chóid. Mar sin féin, má tá riosca tromchúiseach ann do shábháilteacht duine aonair, ba cheart duit an bhainistíocht shinsearach a chur ar an eolas láithreach faoi d'imní, i gcomhréir leis an mbeartas áitiúil agus BACÉ a chur ar an eolas, más gá.

Rúndacht agus príobháideachas: tá rúndacht lárnach don chleachtóir agus do chaidreamh an duine aonair. Caithfidh gach duine a bheith muiníneach go gcosnóidh tú a gcuid faisnéise pearsanta agus a ndínt bhunúsach. Tá caidreamh bunaithe ar mhúinín. Déanann aon sárú míchuí ar an iontaobhas seo, fiú má tharlaíonn sé de thaisme, damáiste don chaidreamh agus d'fhiúntas muiníne ginearálta ghairmeacha an altranaís agus an chnámhseachais.

Agóid choinsiasach: ag tagairt d'agóid láidir mhorálta nó reiligiúnach cleachtóra i gcionne seirbhíis nó idirghabhálacha cúraim sláinte áirithe a sholáthar nó páirt a ghlacadh iontu. D'fhéadfadh sé sin teacht chun cinn i gcomhthéacsanna éagsúla, amhail diúltú páirt a ghlacadh i nósanna imeachta amhail ginmhilleadh nó cóireálacha áirithe a thagann salach ar chreidimh dhomhain an chleachtóra. Cé go bhfuil sé de cheart ag cleachtóirí rannpháirtíocht a dhiúltú bunaithe ar a gciontuithe, tá sé riachtanach go ndéanfaidh siad amhlaidh go freagrach. Áirítear leis sin a bhfostóirí a chur ar an eolas agus a chinntiú go dtreoraítear daoine aonair chuig soláthraithe malartacha ar féidir leo freastal ar a gcuid riachtanas gan mhoill. Ní mór agóid choinsiasach a chothromú leis an dualgas cúram a sholáthar, agus spreagtar cleachtóirí cumarsáid oscailte a dhéanamh le daoine aonair faoina dteorainneacha. Chun agóid choinsiasach a dhéanamh, ní mór breithniú cúramach a dhéanamh ar chearta cleachtóirí agus ar chearta daoine aonair cúram cuimsitheach a fháil.

Cleachtas atá sábháilte agus measúil ó thaobh cultúir de: Éilíonn cleachtas atá sábháilte agus measúil ó thaobh an chultúir de eolas agus léargas a bheith agat ar an gcaoi a mbíonn tionchar ag cultúr, luachanna, dearcthaí, toimhdí agus creidimh ar idirghníomhaíochtaí le duine aonair, teaghlach agus comhghleacaithe. Chun cleachtas atá sábháilte agus measúil ó thaobh an chultúir de a áirithiú, tá sé tábhachtach a aithint nach féidir ach leis an duine aonair agus/nó a dteaghlach a chinneadh an bhfuil an cúram sábháilte agus measúil ó thaobh an chultúir de.

Tá sé tábhachtach caidreamh muiníne a bhunú le gach duine trí bheith macánta, gníomhú go comhsheasmhach, agus cúram sábháilte iniúil a sholáthar.

Cleachtais a ghlacadh lena n-urramaítear an éagsúlacht, lena seachnaítear claontacht, idirdhealú agus ciníochas, agus lena dtugtar dúshlán don chreideamh bunaithe ar thoimhde (mar shampla, bunaithe ar inscne, míchumas, cine, eitneacht, reiligiún, socheacnamaíocht, gnéasacht, aois nó creideamh polaitiúil). Trí ghníomhaíochtaí a fhorbairt agus a chur chun cinn amhail feasacht a mhúscailt, idirdhealú a cheistiú, agus athruithe ar mheon agus iompar a spreagadh i dtreo cultúr níos cuimsithí, is féidir timpeallacht oibre dhearfach agus shábháilte ó thaobh an chultúir de a chruthú trí shamhaltú róil agus trí thacú le cearta, dínit agus sábháilteacht daoine eile, lena n-áirítear daoine aonair agus comhghleacaithe araon.

Oifigeach Cosanta Sonraí (OCS): Is duine aonair ainmnithe é/i laistigh d'eagraíocht atá freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar straitéisí cosanta sonraí agus as comhlíonadh na ndlíthe agus na rialachán ábhartha um chosaint sonraí a chinntiú, amhail an Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí (RGCS). Tá ról rithábhachtach acu maidir le sonraí pearsanta a chosaint, rud atá thar a bheith tábhachtach in earnálacha amhail cúram sláinte, ina láimhseáiltear faisnéis íogair faoi dhaoine aonair go rialta.

Toscaireacht: tagraíonn sé don phróiseas trína sannann cleachtóirí cúraimí nó freagrachtaí sonracha do bhaill foirne cúraim sláinte eile, amhail mic léinn, baill foirne rialáilte agus neamhrialáilte, agus cuntasacht fhoriomlán á coinneáil as cúram an duine aonair ag an am céanna. Is éard atá i gceist le tarmligean ná cumarsáid shoiléir, ag cinntiú go bhfuil na scileanna, an t-eolas agus an t-údarás cuí ag an duine ainmnithe chun an tasc a dhéanamh go sábháilte agus go héifeachtach. Ceanglaítear leis freisin ar an gcleachtóir tarmलगin faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar thoradh na gcúraimí tarmलगithe chun sábháilteacht agus cáilíocht an chúraim a áirithiú. Tá an cleachtóir atá ag tarmligean cuntasach as an gcinneadh tarmiligean a dhéanamh. Tá an cleachtóir, an mac léinn nó an t-oibrí cúraim sláinte rialáilte/neamhrialáilte freagrach as an ról tarmलगithe nó an ghníomhaíocht tharmलगithe a dhéanamh ar bhealach cuí agus tá sé nó sí cuntasach as feidhmiú cuí an róil nó na gníomhaíochta sin. Ní mór d'fhostóirí agus do bhainisteoirí tacú le cleachtóirí maidir le tarmligean agus maoirseacht mac léinn nó foirne rialáilte/neamhrialáilte trí bheartas agus acmhainní eagraíochtúla iomchuí a sholáthar.

Faisnéis a nochtadh lasmuigh den fhoireann cúraim sláinte gan toiliú: i gcásanna teoranta, is féidir faisnéis a nochtadh gan toiliú nuair a cheanglaítear sin leis an dlí nó más chun leas an phobail é. Ba cheart na daoine aonair lena mbaineann a chur ar an eolas faoin nochtadh sin mura gcuirfeadh sé sin isteach ar chuspóir an nochta.

Ní mór duit faisnéis a nochtadh nuair a cheanglaítear sin leis an dlí, lena n-áirítear sna cásanna seo a leanas:

- nuair a eisiúnn breitheamh ordú cúirte
- nuair a iarrann binse nó comhlacht arna bhunú le gníomh reachtach amhlaidh
- faoin reachtaíocht ábhartha (An tAcht um Shábháilteacht Othar [Teagmhais Infhógartha agus Nochtadh Oscailte] 2023⁰)
- de réir na rialachán maidir le galair thógálacha, nó
- má tá amhras ann faoi choir, amhail ionsaí gnéasach nó foréigean, i gcoinne linbh nó duine leochaileach (An tAcht um Cheartas Coiriúil [Faisnéis faoi Chionta in aghaidh Leanai agus Daoine Soghonta a Choimeád Siar] 2012¹⁵)

D'fhéadfadh nochtadh a bheith chun leas an phobail nuair is mó an tairbhe do dhaoine eile nó don tsochaí ná an dualgas rúndachta, mar shampla chun díobháil ó ghalair thromchúiseacha nó ó choireacht thromchúiseach a chosc. Chuige sin, ní mór cearta aonair a chothromú le leas an phobail, agus d'fhéadfadh sé go mbeadh gá le treoir dhlíthiúil. Níor cheart ach an fhaisnéis is gá a roinnt leis na húdaráis ábhartha.

Éagsúlacht, comhionannas agus cuimsiú (DEI): ciallaíonn glacadh leis an éagsúlacht cúlraí, taithí agus dearchtaí uathúla daoine aonair agus soláthraithe cúraim sláinte a aithint agus a luacháil. Áirítear leis sin breithnithe maidir le cine, eitneacht, inscne, gnéaschlaonadh, aois, míchumas agus stádas socheacnamaíoch.

Leagann an comhionannas béim ar a thábhachtaí atá sé cóir chothrom agus rochtain chothrom ar sheirbhísí cúraim sláinte a chur ar fáil do gach duine aonair, gan beann ar a gcúlra. Ba cheart do chleachtóirí a ndícheall a dhéanamh deireadh a chur le héagothromaíochtaí i dtorthaí cúraim sláinte agus a áirithiú go bhfaighidh gach othar agus gach úsáideoir seirbhíse an cháilíocht chéanna cúraim. Cuidíonn an tiomantas seo don chomhionannas le muinín a chothú laistigh de phobail agus feabhsaíonn sé sláinte an phobail ar an iomlán. Tacaíonn BACÉ le teanga a sheachaint a thugann le tuiscint nach bhfuil ach dhá inscne ann.

Cleachtas bunaithe ar fhianaise (EBP): baineann sé leis an bhfianaise taighde is fearr atá ar fáil a chomhtháthú le saineolas an chleachtóra, agus le luachanna agus roghanna an othair aonair chun cinntí cúraim sláinte a threorú. Áirithítear leis an gcur chuige sin go mbeidh cúram bunaithe ar na torthaí eolaíocha is déanaí, rud a d'fhéadfadh torthaí feabhsaithe agus cáilíocht fheabhsaithe cúraim a bheith mar thoradh air. Baineann cleachtóirí úsáid as EBP chun torthaí taighde a mheas agus a chur i bhfeidhm ar chásanna san fhíorshaol, agus a scileanna agus a dtaithe féin a gcur san áireamh agus riachtanais agus roghanna uathúla daoine aonair a n-urramú ag an am céanna. Trí pháirt ghníomhach a thabhairt do dhaoine aonair sa phróiseas cinnteoireachta agus nóir a thabhairt dá roghanna, cuireann EBP cur chuige comhoibríoch agus pearsantaithe i leith cúraim chun cinn.

Ní amháin go gcuireann an modh seo le héifeachtacht na n-idirghabhálacha ach tugann sé cumhacht do dhaoine aonair freisin, ag cothú braistint úinéireachta ar a sláinte agus a bhfolláine. I ndeireadh na dála, tá cleachtas fianaisebhunaithe fíor-riachtanach chun cúram ardcháilíochta, éifeachtach agus duinelárnach a sholáthar.

Litearthacht Sláinte: Is é an cumas chun faisnéis cúram sláinte a léamh, a thuiscint agus a úsáid. Tá ról tábhachtach ag cleachtóirí maidir le litearthacht sláinte a fheabhsú, ós rud é go bhfuil sé ríthábhachtach í a ionchorprú sa chleachtas chun cúram ar ardchaighdeán a sholáthar. D'fhéadfadh úsáid téarmaíochta atá éasca le tuiscint, agus am agus mínithe a thairiscint cabhrú leis na daoine sin a bheith níos eolaí faoina sláinte agus mar thoradh air sin d'fhéadfadh torthaí sláinte feabhsaithe a bheith mar thoradh air.

Nochtadh oscailte agus ábhair inní a chur in iúl: is cur chuige ionraic, oscailte, atruach agus tráthúil é nochtadh oscailte chun cumarsáid a dhéanamh le duine aonair, agus más cuí, lena theaghlach/cúramóirí, tar éis teagmhas sábháilteachta othar. Áirítear leis seo a admháil, leithscéal a ghabháil agus a mhíniú nuair a théann rudaí mícheart. Tá freagrachtaí dlíthiúla ar chleachtóirí agus ní mór dóibh aon cheanglas tuairiscithe sainordaitheach a chomhlíonadh. Tá dualgas gairmiúil orthu aitheantas a thabhairt nuair a chuaigh rud éigin mícheart agus míniú macánta a sholáthar ar an méid a tharla. Caithfidh siad tosaíocht a thabhairt do leasanna daoine aonair ina gcúram agus gníomhú chun iad a chosaint má cheapann siad go bhfuil riosca ann.

Ní mór do chleachtóirí aon dlíthe tuairiscithe éigeantacha ábhartha a leanúint chun grúpaí atá go háirithe i mbaol a chosaint, lena n-áirítear oibleagáidí tuairiscithe a bhaineann le cúram do dhaoine scothaosta, mí-úsáid leanaí agus faillí. Ní mór dóibh a bheith san airdeall i gcónaí ar ghrúpaí eile a d'fhéadfadh a bheith leochaileach agus atá i mbaol díobhála fisiciúla agus teacht i dtír gnéasach, agus gníomhú ar ábhair inní maidir le leas i gcás inarb iomchuí. Beag beann ar an ról nó ar an suíomh, tá sé tábhachtach go mbeadh a fhios ag cleachtóirí conas ábhair inní a ardú go cuí.

Neamhspleáchas gairmiúil: tagraíonn sé do chumas cleachtóirí a gcuid eolais agus saineolais a úsáid go criticiúil chun cúram sláinte sábháilte ar ardchaighdeán a sholáthar do dhaoine aonair. Leis an neamhspleáchas sin, is féidir le cleachtóirí cinntí eolasacha a dhéanamh bunaithe ar bhreithiúnas cliniciúil, ar chleachtais fhianaisebhunaithe agus ar thuiscint ar riachtanais daoine aonair. Is féidir leis an leibhéal neamhspleáchais a bheith an-éagsúil i measc cleachtóirí, a mbíonn tionchar ag creataí reachtacha, beartais eagraíochtúla agus imthosca aonair orthu. Féadfaidh reachtaíocht, rialacháin agus PPPGanna raon feidhme an chleachtais a shainiú do chleachtóirí, agus cur síos a dhéanamh ar an méid a údaraítear dóibh a dhéanamh laistigh dá róil ghairmiúla. Is féidir le cultúr agus beartais na heagraíochta cúraim sláinte cumas cleachtóirí a neamhspleáchas a fheidhmiú a chumhachtú nó a shrianadh. Tá ról ríthábhachtach ag tosca aonair freisin, amhail taithí, muintín agus oideachas, chun a chinneadh cé chomh héifeachtach agus is féidir le cleachtóir gníomhú go neamhspleách.

I ndeireadh na dála, tá sé ríthábhachtach neamhspleáchas gairmiúil a chothú chun cáilíocht an chúraim a fheabhsú, ós rud é go gcuireann sé ar chumas cleachtóirí freagairt ar bhealach níos éifeachtaí do chastachtaí an chúraim agus a gcur chuige a oiriúnú bunaithe ar chomhthéacs uathúil gach cáis.

Nochtadh cosanta: is féidir le cleachtóir, de mheon macánta, ábhair imní ar leith a thuairisciú, agus gairmithe cúraim sláinte a spreagadh chun labhairt amach faoi shaincheisteanna tromchúiseacha a d'fhéadfadh sábháilteacht nó sláine an chórais cúraim sláinte a chur i mbaol. Is féidir le cleachtóirí ábhair imní sábháilteachta a thuairisciú a bhfuil rioscaí ag baint leo do dhaoine aonair nó don phobal, amhail cleachtais neamhsábháilte, soláthar foirne neamhleor nó guaiseacha a d'fhéadfadh a bheith ann i dtimpeallachtaí cliniciúla, agus ar an gcaoi sin a áirithiú go ndéantar na bearta is gá chun sláinte agus sábháilteacht a chosaint. Tá sé de dhualgas orthu freisin sáruiithe ar oibleagáidí dlíthiúla a thuairisciú, lena n-áirítear sáruiithe ar rialacháin sláinte, ar dhlíthe nó ar chaighdeán eiticíúla, rud a chabhraíonn le sláine an chórais cúraim sláinte a chothabháil agus le cearta daoine aonair a chosaint. Ina theannta sin, is féidir ábhair imní maidir le mí-úsáid nó cur amú cistí poiblí, amhail acmhainní a leithdháiltear ar chúram othar, a nochtadh, cuntasacht airgeadais a chur chun cinn, agus a chinntiú go dtéann acmhainní chun leasa daoine aonair agus an phobail go héifeachtach.

Nuair a dhéantar nochtuithe de mheon macánta, cosnaítear cleachtóirí ar iarmhairtí díobhálacha amhail dífhostú, gníomhaíocht araíonachta nó ciapadh, lena gcothaítear cultúr trédhearcachta agus cuntasachta i suíomhanna cúraim sláinte. Chun cáiliú do chosaint, ní mór do nochtaí creataí dlíthiúla sonracha a leanúint de ghnáth, agus is minic a bhíonn gá le tuairisciú do dhaoine aonair ainmnithe nó do chomhlachtaí rialála ainmnithe. Moltar do chleachtóirí cloí le prótacail bhunaithe lena chinntiú go láimhseáiltear a n-ábhair imní go cuí agus rúndacht á coimeád nuair is gá. Ar an iomlán, tugann nochtadh cosanta cumhacht do ghairmithe cúraim sláinte machnamh a dhéanamh ar thoil agus ar roghanna daoine aonair agus an phobail, rud a chuireann le timpeallacht cúraim sláinte níos sábháilte agus níos eiticíúla.

Meas ar dhínit an duine: Dearbhaítear i nDearbhú Uilechoiteann Chearta an Duine (na Náisiúin Aontaithe, 1948) go bhfuil an tsaoirse, an ceartas agus an tsíocháin bunaithe ar dhínit agus ar chomhionannas an duine.

Déantar tagairt freisin do na luachanna agus na caighdeáin arna mbunú chun dínit an duine a urramú sna nithe seo a leanas:

- Bunreacht na hÉireann (Rialtas na hÉireann, 1937)¹⁶
- An Coinbhinsiún Eorpach chun Cearta an Duine agus Saoirsí Bunúsacha a Chosaint (Comhairle na hEorpa, 1950)¹⁷
- Na hAchtanna um Stádas Comhionann (Rialtas na hÉireann, 2000–2018)¹⁸

- Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas 2007 (arna dhaingniú ag Rialtas na hÉireann, 2018)¹⁹
- Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh (Rialtas na hÉireann 1992, 2002)²⁰
- Cairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh 2012/C 326/02 02 (Déileáilann Airteagal 1 le Dínit an Duine).²¹

Freagracht: tagraíonn sé don oibleagáid atá ar chleachtóir feidhmiú go hinniúil ar leibhéal inghlactha, a chinntear de réir a gcaighdeán oideachais, oiliúna agus gairmiúil. Ciallaíonn sé sin go bhfuiltear ag súil go gcomhlíonfaidh altraí cláraithe agus cnámhseacha cláraithe a ról go héifeachtach agus go heiticiúil, rud a chinnteoidh go mbeidh a gcleachtas ag teacht le treoirlínte agus dea-chleachtas sheanbhunaithe.

Maoirseacht: d'fhéadfadh sé go n-iarrfaí ar chleachtóirí maoirseacht a dhéanamh ar mhic léinn agus ar chomhghleacaithe rialáilte/neamhrialáilte, iad a tharmligean chucu agus oideachas a chur orthu maidir le cúram sábháilte duinelárnach a sholáthar. Cuireann maoirseacht ar chumas daltaí foghlaim agus iniúiltacht agus neamhspleáchas a bhaint amach go sábháilte ina ról gairmiúil. Is féidir le gach cleachtóir BACÉ maoirseacht a dhéanamh ar mhic léinn, ag feidhmiú mar eiseamláirí do chleachtas sábháilte agus éifeachtach. Féadfaidh gairmithe cúraim sláinte cláraithe eile maoirseacht a dhéanamh ar mhic léinn.

Seo a leanas na príomhchineálacha maoirseachta:

- **Maoirseacht dhíreach:** a bhaineann leis an gcleachtóir a bheith i láthair go fisiciúil agus cúram á chur ar fáil ag na mic léinn. Breathnaíonn an maoirseoir ar ghníomhaíochtaí an dalta i bhfíor-am, agus tugann sé aiseolas agus treoir láithreach.
- **Maoirseacht indíreach:** níl an cleachtóir i láthair go fisiciúil ach tá sé ar fáil le haghaidh comhairliúcháin agus tacaíochta. Is féidir leis an scoláire oibriú go neamhspleách agus comhairle nó soiléiriú a lorg de réir mar is gá. Spreagann an cineál maoirseachta sin neamhspleáchas agus, ag an am céanna, cuireann sé foghlaim shábháilte ar fáil.
- **Cianmhaoirseacht:** Le dul chun cinn sa teicneolaíocht, tugann maoirseacht iargúlta deis do mhaoirseoirí maoirseacht a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí mac léinn ó chian, ag baint úsáide as uirlisí físchomhdhála go minic. D'fhéadfadh sé sin a bheith úsáideach go háirithe i gcásanna nach féidir maoirseacht phearsanta a dhéanamh, amhail nuair a chuirtear mic léinn in áiteanna atá scaipthe go geografach.

- **Peer supervision:** In some educational settings, students may supervise one another under the guidance of a qualified instructor. This collaborative approach encourages teamwork and critical thinking, allowing students to learn from each other's experiences and insights.
- **Reflective supervision:** This type of supervision focuses on the reflective practice of students. Supervisors encourage students to think critically about their experiences, decisions, and the care they provide, facilitating deeper learning and self-awareness.
- **Simulation-based supervision:** In a controlled environment, students participate in simulated clinical scenarios where they can practice their skills and decision-making without risk to real individuals. Supervisors provide feedback during or after the simulation, enhancing the learning experience.

Tá ról ríthábhachtach ag gach cineál maoirseachta maidir le heolas, scileanna agus inniúlachtaí na mac léinn altranais agus cnáimhseachais a fhorbairt, rud a chinntíonn go bhfuil siad ullmhaithe go maith dá róil sa chúram sláinte amach anseo. Cuidíonn cuir chuige chothromaithe maidir le maoirseacht le scileanna praiticiúla a chothú, mar aon le smaointeoireacht chriticiúil agus cinnteoireacht neamhspleách.

Inbhuanaitheacht: Dirítear sa chúram sláinte ar shláinte an chomhshaoil, ar an tsláinte shóisialta agus ar an tsláinte eacnamaíoch a chur chun cinn. I gcás cleachtóirí, ciallaíonn sé sin cleachtais inbhuanaithe a ionchorprú i ngnáthaimh laethúla. Áirítear ar na príomhbhreithnithe bainistiú éifeachtúil acmhainní (úsáid uisce, fuinnimh agus soláthairtí a bharrfheabhsú chun dramháil a laghdú) in éineacht le straitéisí laghdaithe dramháila amhail athchúrsáil agus plaistigh aon úsáide a íoslaghdú. Tá ról ríthábhachtach ag cleachtóirí i gcúram daoine aonair trí roghanna inbhuanaithe stíl mhaireachtála a spreagadh trí oideachas sláinte, trí thacú le beartais eagraíochtúla lena gcuirtear inbhuanaitheacht chun cinn agus lena bhfeabhsaítear eolas faoi chleachtais inbhuanaithe.

Prionsabail Eiticiúla

Teoiric eiticiúil thraidisiúnta	Fóntachas
Prionsabal eiticiúil	Prionsabal 1 - Meas Prionsabal 3 - Inniúlacht Prionsabal 4 - Comhoibriú
Príomhchoinc-heapa	<ul style="list-style-type: none"> → Ag cur béime ar na hiarmhairtí nó na torthaí. → Is iad na torthaí nó na hiarmhairtí maithe iad siúd a tháirgeann sonas don líon is mó daoine. → Tugann an deireadh údar leis na hacmhainní. → Ní hé an tástáil ar cháilíocht na ngníomhartha an spreagadh pearsanta ach na torthaí agus na torthaí.
Éileamh na Teoirice	<ul style="list-style-type: none"> → Féin-íobairt ar mhaithe le go leor daoine. → Freagracht dhiúltach – freagracht chomhionann as → gníomhaíochtaí agus as neamhghníomhartha.
Sampla a bhaineann leis an tsláinte	<ul style="list-style-type: none"> → Idirghabhálacha agus cláir sláinte poiblí (mar shampla, cláir vacsaínithe, scor de chaitheamh tobac). → Bain triail as daoine aonair i ranna éigeandála chun tosaíocht a thabhairt dóibh siúd a bhfuil an seans is airde acu maireachtáil nó iad siúd is mó atá i ngátar. → D'fhéadfadh sé go mbeadh gá le cinntí deacra a dhéanamh maidir le leithdháileadh acmhainní i gcás ina bhfuil acmhainní teoranta ag soláthraithe cúraim sláinte. → Agus iad ag smaoineamh ar roghanna cóireála do dhuine aonair a bhfuil prognóis teoranta nó comhghalrachaí iomadúla aige, féadfaidh soláthraithe cúram sláinte na buntáistí agus na díobhálacha a d'fhéadfadh a bheith ag idirghabhálacha éagsúla a mheá.
Luachanna bunúsacha	<ul style="list-style-type: none"> → Tiomantas → Dea-mhéin

Teoiric eiticiúil thraidisiúnta	Dualeolaíocht
Prionsabal eiticiúil	Prionsabal 1 - Meas Prionsabal 3 - Inniúlacht Prionsabal 4 - Comhoibriú
Príomhchoinc-heapa	→ Tá luach intreach ag baint le roghanna maithe a dhéanamh, beag beann ar na hiarmhairtí. → Tá an fócas ar a dhéanamh toisc gurb é an rud ceart é a dhéanamh. → Soláthraíonn sé creat ar conas ba chóir dúinn maireachtáil.
Éileamh na Teoirice	Ceithre riail nó dualgas (an riachtanas catagóiriúil): (1) Caith le daoine eile mar is mian leat go gcaithfí leat (2) Caith le daoine mar dhaoine aonair tábhachtacha, ní hamháin mar bhealach chun sprioc a bhaint amach. (3) Meas ar neamhspleáchas daoine eile (4) (4) Gníomhú mar is mian leat go ngníomhóidh daoine eile (riail na huilíochta).
Sampla a bhaineann leis an tsláinte	→ A bhaineann leis an duine aonair agus scileanna cliniciúla, cóireáil chuí, cúram agus imní inléirithe, agus soláthar faisnéise a chothromú. → Pleanáil cúraim aonair agus duinelárnach. → Cloí go dlúth le cód eiticiúil agus caighdeán gairmiúil a dhíríonn dualgais agus freagrachtaí ar dhaoine aonair. Thabharfadh cloí den sórt sin treoir don altra nó don chnáimhseach chun rúndacht a choinneáil, neamhspleáchas a urramú agus cúram a sholáthar le hionracas. → Fírinne a insint fiú nuair a bhíonn droch-nuacht á sheachadadh. → Coinníonn altra nó cnáimhseach teorainneacha gairmiúla, ag seachaint nochtadh faisnéise pearsanta a d'fhéadfadh an caidreamh teiripeach a chur i mbaol.
Luachanna bunúsacha	→ Cúram → Tíomantas

Teoiric eiticiúil thraidisiúnta	Suáilce
Prionsabal eiticiúil	Prionsabal 1 - Meas Prionsabal 3 - Inniúlacht Prionsabal 4 - Comhoibriú
Príomhchoinc-heapa	→ Cuireann eitic suáilcí béim ar fhorbairt tréithe dea-charachtar.
Éileamh na Teoirice	→ Éilíonn saothrú príomhbhuanna chun cleachtas a threorú. → Táthar ag súil go léireoidh altraí agus cnáimhseacha na buanna seo ina n-idirghníomhaíochtaí le daoine aonair, le comhghleacaithe agus leis an bpobal chun cúram iomlánaíoch agus atruach a sholáthar.
Sampla a bhaineann leis an tsláinte	→ Cuirtear cúram ar fáil agus treoraítear é le comhbhá, ionbhá, macántacht, ionracas agus abhcóideacht. → Déanann cnáimhseach cumarsáid go hoscailte agus go hionraic le tuismitheoirí atá ag súil leis faoi na rioscaí agus na tairbhí a bhaineann le roghanna breithe éagsúla, ag cinntiú go bhfuil faisnéis chruinn acu chun cinní eolasacha a dhéanamh faoina gcúram. → Tacaíonn altra nó cnáimhseach le cearta agus riachtanais daonraí imeallaithe agus leochaileacha, trí aghaidh a thabhairt ar dheitéarmanaint shóisialta na sláinte agus trí rochtain chothrom ar sheirbhísí cúraim sláinte a chur chun cinn.
Luachanna bunúsacha	→ Dea-mhéin

Teoiric eiticiúil thraidisiúnta	Prionsabail
Prionsabal eiticiúil	Prionsabal 1 - Meas Prionsabal 2 - Cuntasacht Prionsabal 3 - Inniúlacht Prionsabal 4 - Comhoibriú Prionsabal 6 – Ceannaireacht
Príomhchoinc-heapa	<ul style="list-style-type: none"> → Suáilce – ag gníomhú ar mhaithe le daoine aonair. → Neamh-dhul chun cinn – gníomhú chun dochar do dhaoine aonair a sheachaint. → Neamhspleáchas – ag gníomhú ar bhealach a léiríonn meas ar roghanna agus ar thuairimí an duine aonair. → Ceartas – gníomhú ar bhealach a léiríonn go gcaitear go cothrom le daoine aonair agus go ndáiltear acmhainní go cothrom.
Éileamh na Teoirice	<ul style="list-style-type: none"> → Na prionsabail a chothromú. → An gá atá le fírinne, rúndacht agus toiliú eolasach a ghlacadh isteach.
Sampla a bhaineann leis an tsláinte	<ul style="list-style-type: none"> → Neamhspleáchas - is éard atá i gceist le hurraim don neamhspleáchas cearta an duine aonair a aithint agus a urramú chun cinntí eolasacha a dhéanamh faoina chúram sláinte féin. → Tairbhe - ceanglaítear ar sholáthraithe cúraim sláinte éifeacht a thabhairt do thoil agus do roghanna an duine aonair chun a bhfolláine a chur chun cinn. → Neamhdhíobhálacht – cuirtear oibleagáid ar an altra nó ar an gcnáimhseach gan dochar a dhéanamh d'othair agus an baol díobhála a íoslaghdú nuair is féidir, (mar shampla, drugaí a sheiceáil faoi dhó lena riar). → Ceartas - tagraíonn sé do dháileadh cothrom na gcóireálacha acmhainní agus rochtain ar chúram.
Luachanna bunúsacha	<ul style="list-style-type: none"> → Cúram → Dea-mhéin → Tiomantas

Teoiric eiticiúil thraidisiúnta	Eitic insinte
Prionsabal eiticiúil	Prionsabal 1 - Meas Prionsabal 2 - Cuntasacht Prionsabal 3 - Inniúlacht Prionsabal 4 – Comhoibriú
Príomhchoinc-heapa	→ Aithnítear scéil an duine aonair. → Tacaíonn sé le héisteacht guthanna eile, go háirithe iad siúd a bhfuil baint láithreach acu le hiarracht a dhéanamh cas a réiteach.
Éileamh na Teoirice	→ Aithnítear gur féidir go leor léirmhínte a bheith ag insint an duine aonair, ach is é léirmhíniú an duine aonair an ceann is tábhachtaí.
Sampla a bhaineann leis an tsláinte	→ Pleanáil cúraim chéatadáin lena n-áirithítear go gcloítear le huacht agus le rogha an duine aonair. → Cúram teaghlaigh-lárnach a spreagann altraí chun éisteacht le scéalta teaghlach, tuiscint a fháil ar a ndinimic, a gcúlra agus a roghanna. → Pleananna breithe a chinntíonn go dtuigtear roghanna na mná agus na cúiseanna atá leo. → Leagtar béim ar roinnt cliant a aithint agus d'fhéadfadh sé go gcuirfí cúram an úsáideora seirbhíse ar an eolas faoi thráma. → Cúram cumasach cultúrtha trí éisteacht go gníomhach le scéal an duine aonair agus é a chloisteáil. → Cuireann sé comhchinnteoireacht chun cinn, trí chomhoibriú chun pleananna cúraim a fhorbairt atá ag teacht le toil agus roghanna an duine aonair. → Cinnteoireacht cúraim deireadh saoil a dhíríonn ar thoil agus ar rogha an duine aonair.
Luachanna bunúsacha	→ Cúram → Dea-mhéin

Teoiric eiticiúil thraidisiúnta	Eitic an chúraim
Prionsabal eiticiúil	Prionsabal 1 - Meas Prionsabal 2 - Cuntasacht Prionsabal 3 - Inniúlacht Prionsabal 4 – Comhoibriú
Príomhchoinc-heapa	→ Cuirtear béim ar a thábhachtaí atá freagracht, imní agus lárnacht an chaidrimh.
Éileamh na Teoirice	→ Aithnítear tabhacht an chaidrimh agus na hairde mar bhunphrionsabail na hidirghníomhaíochta teiripí.
Sampla a bhaineann leis an tsláinte	<ul style="list-style-type: none"> → Tosaíocht a thabhairt do riachtanais agus leasanna daoine aonair agus a dteaghlach. → Tacú le cearta úsáideora an duine aonair. → Tacaíocht mhothúchánach a sholáthar. → Comhthéacs sóisialta agus cultúrtha an chúraim a chur san áireamh. → Aithnítear an gá atá le cúram cuí forbartha a chur ar fáil i gcomhthéacs cúram leanaí agus daoine óga. → Aithnítear gur gá neamhspleáchas agus ceart na mban a urramú chun a gcoirp agus a n-eispéiris bhreithe a dhéanamh. → Aithnítear gur gá caidreamh muiníneach tacúil a chothú leis an úsáideoir aonair chun a áirithiú go n-urramófar a neamhspleáchas agus a gceart chun cinntí a dhéanamh maidir lena gcóireáil mheabhairshláinte. → Aithnítear leochaileacht an duine aonair agus go bhféadfadh míchothromaíochtaí cumhachta a bheith ann sa chaidreamh idir cúramóirí agus cliaint. → Aithnítear gur gá cineálacha cur chuige maidir le cúram atá bunaithe ar thráma a ghlacadh, lena n-aithnítear leitheadúlacht agus tionchar an tráma ar an meabhairshláinte agus ar an bhfolláine.
Luachanna bunúsacha	<ul style="list-style-type: none"> → Cúram → Dea-mhéin → Tiomantas

Teoiric eiticiúil thraidisiúnta	Eitic fheimineach
Prionsabal eiticiúil	Prionsabal 1 – Meas Prionsabal 2 – Cuntasacht Prionsabal 3 - Inniúlacht Prionsabal 4 - comhoibriú Prionsabal 5 – Ceannaireacht
Príomhchoinc-heapa	→ Aithnítear go bhfuil gá le habhcóideacht láidir maidir le comhionannas inscne agus sóisialta. → Soláthraíonn argóintí agus tuairimí uathúla feimíneacha a nochtann imní inscne i saincheisteanna eiticiúla.
Éileamh na Teoirice	→ Peirspictíocht uathúil fheimíneach a aithint.
Sampla a bhaineann leis an tsláinte	→ Pleanáil cúraim aonair agus duinelárnach. → Freastal ar riachtanais atáirgthe agus roghanna na mban. → Teanga agus cleachtais inscne-chuimsitheacha a úsáid chun timpeallachtaí fáiltiúla dearbhaithe a chruthú do gach úsáideoir aonair beag beann ar ghnéaschlaonadh nó ar fhéiniúlacht ghnéasach. → Cur chuige trasnach i leith na sláinte a úsáid lena n-aithnítear tionchair thrasnacha inscne, cine, aicme, gnéasachta, agus féiniúlachtaí sóisialta eile ar thorthaí sláinte agus ar fholláine. → Cúram sláinte na mban a chur chun cinn ar feadh an tsaoil. → Tacú le pobail tuiscint a fháil ar a gcuid riachtanas agus idirghabhálacha cúraim sláinte atá freagrúil ó thaobh an chultúir de a fhorbairt. → Aithnítear an tábhacht a bhaineann le héisteacht le peirspictíochtaí na ndaoine sin a eisiatar go minic ó phléití faoina gcúram agus faoina n-áit chúraim.
Luachanna bunúsacha	→ Cúram → Dea-mhéin

Cuid

8

Gearáin

Féadfar gearáin a dhéanamh le BACÉ in aghaidh altraí cláraithe agus cnáimhseach cláraithe ar cheann amháin nó níos mó de na naoi bhforas atá liostaithe in Acht na nAltraí agus na gCnáimhseach 2011, arna leasú. Is iad seo:

1. Mí-iompar gairmiúil.
2. Drochfheidhmíocht ghairmiúil.
3. Neamhchomhlíonadh cóid iompair ghairmiúil.
4. Míchumas leighis ábhartha.
5. Mainneachtain coinníoll iomchuí a chomhlíonadh.
6. Mainneachtain gealltanais a chomhlíonadh nó aon ghníomh a dhéanamh a shonraítear i dtóilíú arna thabhairt mar fhreagra ar iarraidh arna thabhairt faoi alt 57A(1) nó 65(1).
7. Sárú ar fhoráil den Acht seo (lena n-áirítear foráil d'aon rialacháin arna ndéanamh faoin Acht seo).
8. Mírialtacht maidir le coimeád, oideasú nó soláthar druga rialaithe faoi na hAchtanna um Mí-Úsáid Drugaí 197722 (2017) nó druga eile ar dócha go mbainfeadh mí-úsáid as.
9. Ciontú sa Stát mar gheall ar chion is intriallta ar diotáil nó ciontú lasmuigh den Stát mar gheall ar chion is gníomhartha nó neamhghníomhartha ar chion iad ab intriallta ar diotáil dá mba sa Stát a dhéanfaí iad.

Déantar gearáin in aghaidh altra chláraithe nó cnáimhseach chláraithe le Coiste Réamhimeachtaí (PPC) BACÉ. Nuair a fhaigheann an PPC gearán, sannfar é do chásóifigeach. Cuidíonn an chásóifigeach leis an PPC an gearán a bhainistiú agus aon imscrúduithe a dhéanamh. Coinneoidh an chásóifigeach an cleachtóir ar an eolas faoi aon chinneadh a dhéanfaidh an PPC nó an Bord maidir le cibé acu an gá nó nach gá gníomh breise a dhéanamh de bharr an gearáin.

Ní mór gearáin a dhéanamh i scríbhinn chuig: complaints@nmbi.ie nó tríd an bpost chuig Rannán PPC, an Roinn um Fheidhmiúlacht chun Cleachtadh, Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann, 18-20 Ascaill Dhún Carúin, an Charraig Dhubh, Co. Bhaile Átha Cliath.

D'fhéadfadh altra chláraithe nó cnáimhseach chláraithe a thabhairt os comhair fiosrúcháin maidir le feidhmiúlacht chun cleachtadh a bheith mar thoradh ar shárú ar an gCód.

Chomh maith leis an gCód a chomhlíonadh, tá dualgas ar chleachtóirí coinneáil cothrom le dáta le reachtaíocht nó le forbairtí dlíthiúla a théann i bhfeidhm ar a gcleachtas gairmiúil altranais nó cnáimhseachais. Áirítear sa Chód naisc agus tagairtí do reachtaíocht agus do bheartais de réir mar is infheidhme ar dháta an fhoilsithe, chun cuidiú leo impleachtaí dlíthiúla agus eiticiúla a róil mar altra nó mar chnáimhseach a thuiscint.

Tá tuilleadh sonraí faoi phróiseas gearán BACÉ ar fáil ar ár suíomh gréasáin: www.nmbi.ie/complaints.

Achmhainní

Cuireann BACÉ treoir agus tacaíocht ar fáil d'altraí agus do chnáimhsigh ina gcleachtas cliniciúil.

Orthu sin tá:

- Treoirlínte d'altraí agus do chnáimhsigh maidir le cleachtas gairmiúil agus caighdeán ghairmiúla.
- Caighdeán agus ceanglais le haghaidh clár oideachais cláraithe altraí agus cnáimhsí.
- Tuarascálacha bliantúla, ríomhírísí, cláir ríomhfhoghlama agus imeachtaí comhdhála.

Ba cheart do chleachtóirí tagairt a dhéanamh do na hacmhainní sin, de réir mar is gá, agus a raon feidhme cleachtais aonair á chinneadh acu.

Suíomhanna ghréasáin úsáideacha

www.nmbi.ie

Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann

www.health.gov.ie

An Roinn Sláinte

www.hiqa.ie

An tÚdarás um Fhaisnéis agus Cáilíocht Sláinte

www.hse.ie

Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

www.hseland.ie

Acmhainn ar líne FSS don Fhoghlaim agus don Fhorbairt

www.irishstatutebook.ie

Bunachar sonraí Leabhar Reachtanna na hÉireann

www.mhcirl.ie

An Coimisiún Meabhair-Shláinte

www.patientsafetyfirst.ie

Suíomh gréasáin an Tionscnaimh um Shábháilteacht Othar in Éirinn

www.lenus.ie

Stór Sláinte na hÉireann

Aon tagairt don dlí atá sa Chód seo, cibé acu is tagairt í d'aon aachtachán nó ar shlí eile, ba cheart í a fhorléiriú mar thagairt don fhoráil sin arna leasú, arna hoiriúnú nó arna leathnú ó am go ham.

Tagairtí

1. Teach an Oireachtais, 2011. Acht na nAltraí agus na gCnáimhseach, 2011, arna leasú. Acht na nAltraí agus na gCnáimhseach, 2011 [Nurses and Midwives Act 2011](#)
2. Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann, 2021. Cód Iompair Ghairmiúil agus Eitice d'Altraí Cláraithe agus do Chnáimhseacha Cláraithe. Baile Átha Cliath
3. Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann, 2015. Scóip an Chreat Cleachtais Altranais agus Cnáimhseachais. Baile Átha Cliath
4. Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann, 2015. Iompar Eiticiúil i dTaighde. Baile Átha Cliath
5. Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann, 2015. Cleachtas Cliniciúil a Thaifeadadh. Baile Átha Cliath
6. Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann, 2013. Na meáin shóisialta agus líonrú sóisialta. Baile Átha Cliath
7. Teach an Oireachtais 2022. An tAcht um Chinnteoireacht Chuidithe (Cumas) (Leasú), 2022. Poblacht na hÉireann. An tAcht um Chinnteoireacht Chuidithe (Cumas) (Leasú), 2022. [Assisted Decision-Making \(Capacity\) \(Amendment\) Act 2022](#)
8. Teach an Oireachtais, 2023. An tAcht um Shábháilteacht Othar (Teagmhais Infhógartha agus Nochtadh Oscailte), 2023. Poblacht na hÉireann. An tAcht um Shábháilteacht Othar (Teagmhais Infhógartha agus Nochtadh Oscailte), 2023. [Patient Safety \(Notifiable Incidents and Open Disclosure\) Act 2023](#)
9. Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann, 2020. Treoir d'Altraí Cláraithe agus do Chnáimhsigh maidir le Riarachán Cógais. Baile Átha Cliath. Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann, 2007. Treoir d'Altraí agus do Chnáimhsigh maidir le Bainistiú Cógais. Baile Átha Cliath
10. Teach an Oireachtais, 2023. An tAcht um Shábháilteacht Othar (Teagmhais Infhógartha agus Nochtadh Oscailte), 2023. An tAcht um Shábháilteacht Othar (Teagmhais Infhógartha agus Nochtadh Oscailte), 2023. [Patient Safety \(Notifiable Incidents and Open Disclosure\) Act 2023](#)
11. Teach an Oireachtais, 2022. An tAcht um Nochtadh Cosanta (Leasú), 2022. Poblacht na hÉireann. Acht um Nochtadh Cosanta (Leasú) 2022
12. Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, (2022). Beartas Náisiúnta Toilithe. Bhaile Átha Cliath. HSE_Consent_Policy.pdf

13. Teach an Oireachtais, 2018. An tAcht um Chosaint Sonraí, 2018. Poblacht na hÉireann. An tAcht um Chosaint Sonraí 2018. [Data Protection Act 2018](#)
14. Lee, H.S., 2022. Saincheisteanna eiticíúla i dtaighde cliniciúil agus i bhfoilsíú. *Kosin Medical Journal*, 37(4), lch.278-282.
15. Teach an Oireachtais 2012. An tAcht um Cheartas Coiriúil (Faisnéis faoi Chionta in aghaidh Leanáí agus Daoine Soghonta a Choimeád Siar), 2012 An tAcht um Cheartas Coiriúil (Faisnéis faoi Chionta in aghaidh Leanáí agus Daoine Soghonta a Choimeád Siar), 2012. [Criminal Justice \(Withholding of Information on Offences against Children and Vulnerable Persons\) Act 2012 \(Commencement\) Order 2012](#).
16. Teach an Oireachtais, (1937). Bunrecht na hÉireann. Leabhar Reachtanna na hÉireann. [Irish Statute Book](#)
17. An Chúirt Eorpach um Chearta an Duine (1950) An Coinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine. www.echr.coe.int
18. Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas (2000-2018) Na hAchtanna um Stádas Comhionann 2000-2018 ('na hAchtanna'). Na hAchtanna um Stádas Comhionann - IHREC – Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas. [Equal Status Acts - IHREC - Irish Human Rights and Equality Commission](#)
19. An Roinn Leanáí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige, (2018). Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas (UNCPRD) in 2007 agus daingníodh é i mí an Mhárta 2018. gov.ie – Éire agus UNCPRD. gov.ie - Ireland and the UNCPRD
20. Rialtas na hÉireann, (1992, 2002). Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh (UNCRC). Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh. [United Nations Convention on the Rights of the Child](#)
21. An tAontas Eorpach (2012). Cairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh. Cairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh. [Charter of Fundamental Rights of the European Union](#)
22. Teach an Oireachtais, 2016. An tAcht um Mí-Úsáid Drugaí 1977, An tAcht um Mí-Úsáid Drugaí (Leasú), 2016. [Misuse of Drugs \(Amendment\) Act 2016](#)

Leabharliosta

1. Teach an Oireachtais 2005. An tAcht um Míchumas 2005. Poblacht na hÉireann. An tAcht um Míchumas 2005. [Disability Act 2005](#).
2. Teach an Oireachtais 2018. An tAcht Sláinte (Foirceannadh Toirchis a Rialáil). Poblacht na hÉireann. Acht Sláinte (Foirceannadh Thoirchis A Rialáil) 2018. [Health \(Regulation of Termination of Pregnancy\) Act 2018](#)
3. An Roinn Sláinte, 2023. An Creat Náisiúnta um Nochtadh Oscailte, An Oifig Náisiúnta um Shábháilteacht Othar (Tathantas & Reachtaíocht).
4. Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte 2021 Creat Náisiúnta um Rialachas, Bainistíocht agus Tacaíocht Taighde Sláinte [Ar Líne]. Ar fáil: [HSE-Framework-for-the-Governance-Web-Optimised.pdf](#) [Arna Rochtain an 15/04/2024 20224].
5. Comhairle na nDochtúirí Leighis in Éirinn, 2024. Treoir maidir le hlompar agus Eitic Ghairmiúil do Liachleachtóirí Cláraithe, 9ú Ed. [guide-to-professional-conduct-and-ethics-for-registered-medical-practitioners-2024.pdf](#)
6. An tÚdarás um Fhaisnéis agus Cáilíocht Sláinte, 2023. Na Bunphrionsabail a bhaineann le hAbhcóideacht i Sláinte agus i gCúram Sóisialta [Ar Líne]. Ar fáil: [Fundamentals of Advocacy in Health and Social Care](#) [Arna Rochtain an 02/02/2024 2024].
7. Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte 2021. Treoir Chleachtas Suaitheantas Tuar Ceatha FSS do Ghairmithe Cúraim Sláinte. <https://www.hse.ie/eng/services/list/4/mental-health-services/camhs/linn-dara-inpatient-unit/hse-rainbow-badged-practice-guide-for-healthcare-professionals.pdf>

Bord Altranais agus
Cnáimhseachais na hÉireann
Nursing and Midwifery
Board of Ireland

Nursing and Midwifery Board of Ireland (NMBI)
18/20 Carysfort Avenue | Blackrock | Co. Dublin | A94 R299
T +353(0)1 639 8500 www.nmbi.ie